

Asociația
Grupul de Acțiune Locală Siret-Moldova

„Spunem DA dezvoltării rurale!”

Raport de evaluare a implementării Strategiei de Dezvoltare Locală

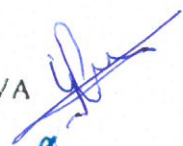
pentru perioada
24 decembrie 2016 - 01 octombrie 2018

18 februarie 2019

Asociația Grupul de Acțiune Locală Siret-Moldova
Localitatea Lespezi, județul Iași,
Telefon fix: 0332 590 102;
Telefon mobil: 0764 101 106
Email: galsiretmoldova@gmail.com
www.galsiretmoldova.ro

ECHIPA DE EVALUARE
a implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a
Asociației Grupul de Acțiune Locală SIRET-MOLDOVA
în perioada 24 decembrie 2016-1 octombrie 2018

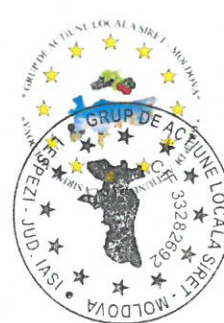
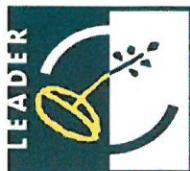
1. Ciuciudău Gheorghiță - președinte GAL SIRET-MOLDOVA
2. Barău Gheorghe - manager GAL SIRET-MOLDOVA
3. Prof. univ. dr. Ionescu Ion - colaborator extern
4. Dr. Ilie Liliana - colaborator extern
5. Lazăr Andreia- Delia - expert evaluare GAL SIRET-MOLDOVA
6. Lupu Andreia - asistent manager GAL SIRET-MOLDOVA
7. Marcu Ramona-Florina - expert monitorizare GAL SIRET-MOLDOVA

Avizat
Reprezentant legal GAL,
Ciuciudău Gheorghiță - președinte

18 februarie 2019

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).
Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din
subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

CUPRINS

PREFAȚĂ.....	2
REZUMAT	3
1. INTRODUCERE	4
2. GAL SIRET - MOLDOVA ȘI CONTEXTUL STRATEGIEI SALE DE DEZVOLTARE LOCALĂ.....	10
3. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE EVALUĂRII EXTERNE. METODE ȘI TEHNICI FOLOSITE	18
4. EVALUAREA LOGICII INTERVENȚIEI	23
5. ANALIZA FOCUS-GRUPURILOR.....	28
6. CONTRIBUȚIA OPERAȚIUNILOR REALIZATE LA ATINGEREA OBIECTIVELOR PREVĂZUTE DE STRATEGIE	33
7. VALOAREA ADĂUGATĂ DATORATĂ METODEI LEADER.....	36
8. CONTRIBUȚIA SDL LA ARIA DE INTERVENȚIE 6B	38
9. FACTORI DE SUCCES/INSUCES	39
10. STADIUL IMPLEMENTĂRII SDL ÎNDEPLINIREA OBIECTIVELOR ȘI INDICATORILOR SPECIFICI ...	41
11. SUSTENABILITATEA	49
12. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	51
13. BIBLIOGRAFIE	58

PREFAȚĂ

Acest document reprezintă un raport de evaluare a Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației Grupul De Acțiune Locală SIRET-MOLDOVA. Evaluarea reprezintă o analiză, limitată în timp, sistematică, obiectivă, privind relevanța, eficacitatea, impactul, sustenabilitatea SDL. Această evaluare ne va informa cu privire la ceea ce funcționează și ceea ce nu funcționează, însă cu prioritate, ne arată ce și, mai ales, cum putem face pentru a îmbunătăți activitatea pe viitor, astfel încât să putem îndeplinim obiectivele strategiei. Această evaluare din cadrul exercițiului financiar 2014-2020, conform art. 34 din Reg. (UE) nr. 1303/2013, care precizează faptul că, monitorizarea implementării strategiei de dezvoltare locală (SDL) plasată sub responsabilitatea comunității și a operațiunilor sprijinite și efectuarea de activități specifice de evaluare în legătură cu strategia respectivă, reprezintă o sarcină obligatorie a Grupurilor de Acțiune Locală.

Evaluarea a fost realizată de echipa de implementare a Strategiei de Dezvoltare Locală, sprijinită de doi specialiști externi, sub directa îndrumare a comitetului de coordonare.

REZUMAT

Prezentul raport evaluează Strategia de Dezvoltare Locală a Asociației GAL SIRET-MOLDOVA prin prisma următoarelor teme: *logica intervenției, aplicarea metodei LEADER, contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de SDL, factori de succes/insucces, mecanismul de implementare a strategiei, contribuția SDL la aria de intervenție 6B, sustenabilitatea, stadiul implementării SDL îndeplinirea obiectivelor și indicatorilor specifici*. Aceste teme se analizează cu ajutorul următoarelor tehnici și metode de evaluare: observația, ancheta utilizând tehnica focus-grupului având ca instrument ghidul de focus grup, verificarea funcționării logicii de intervenție a strategiei, studiul/analiza documentelor, analiza datelor administrative, etc.

1. INTRODUCERE

Miza *cunoașterii comunităților concrete* este mare dacă ne străduim să înțelegem *transformările globale* și *acțiunile locale* în scopul articulării lor. Urmărim emergența *mondializării* dar și a *localului* pentru a constata faptul că *putem gândi global, dar acționăm la nivel local*. La acest nivel putem constata ce valoare au “managementul resurselor umane”, “managementul social”, modelele, etc., putem afla care sunt actorii reali, resursele, obiectivele, mijloacele necesare dezvoltării locale, ce rost are SDL, cum se face mobilizarea și cum se implementează proiectele, care este impactul în comunitățile concrete, precum și care sunt mizele favorizării reconstrucției identității comunitare. Comunitatea locală se caracterizează prin proximitate afectivă, socială, spațială, prin legături de sânge (familia), de vecinătate (satul), de spirit (biserica), etc.

În Europa Unită a secolului XXI nu se poate face un *melting pot* ca în SUA, fiindcă aici, și în interiorul aceleiași comunități, diferențele și divergențele pot fi mari. Arhitecții Uniunii Europene au făcut schița integrării promovând coeziunea și solidaritatea, deschiderea, competitivitatea și prosperitatea. Consiliul Uniunii Europene, sub președinția României, în primele șase luni ale anului 2019, are ca misiune implementarea viziunii comune a guvernelor statelor membre, cu privire la fenomenul consolidării și dezvoltării țărilor membre UE (de exemplu, Consiliul Agriculturii adoptă toate deciziile privind politica agricolă comună). Întrebarea care rezidă de aici ar fi dacă s-a produs și o anumită omogenizare a modurilor de a fi, a gândi, a acționa în fiecare dintre statele membre? Fiecare administrație națională ar trebui să apere la Bruxelles, poziția țării respective. În privința agriculturii, teritoriile rurale europene au o evoluție departe de a fi uniformă, fiindcă în unele se observă cu ochiul liber, îmbătrânirea populației, în altele migrația tinerilor, a celor calificați, în altele un dinamism susținut al activității economice și sociale, ș.a.m.d. Nu trebuie neglijate schimbările intervenite în stilurile de viață, în așteptările locuitorilor europeni.

În multe țări, s-a înțeles că *politica agricolă* nu poate, singură, să rezolve problemele importante ale comunităților locale și atunci au crescut preocupările pentru luarea în seamă a schimbărilor posibile în comunitățile locale. De exemplu, inițiativa LEADER (începând cu anul 1991), este în serviciul zonelor rurale ale Uniunii

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

Europene, propunând o *metodă de dezvoltare care stimulează participarea actorilor locali*.

La noi, reformele de după 1990 au produs schimbări și în sfera agrară. Majoritatea țăranilor nu s-au împotrivit împrăștiării cu pământ, dar puțini au avut în vedere și posibilitățile de a-l lucra. După ce s-au „bătut” ani în șir pentru a-l obține, în anii următori, au lăsat pământul în paragină așteptând cumpărători sau indivizi cărora să li-l dea în arendă...Atitudinea față de pământ este și la ora actuală contradictorie și inconsecventă: sătenii vor să aibă pământul lor, dar unii regretă fostele CAP-uri ... Lipsa condițiilor, a resurselor poate denatura esența și pune la îndoială necesitatea reformelor democratice.

Important de menționat ar fi faptul că, fenomenul de declin al satelor s-a datorat unor factori din interiorul comunităților rurale, dar și din exteriorul acestora, manifestându-se ca o reacție în cerc vicios. Așadar, declinul demografic din mediul rural este cauzat în mare parte de emigrația masivă. Satele „îmbătrânesc”, în timp ce se diminuează rata natalității și rămân fără tineri, fără elevi, fără școlari. Prăbușirea unor sectoare industriale a dus la creșterea șomajului. Mulți șomeri s-au întors în satele de unde au plecat ei, sau părinții lor, dar ajung să trăiască din practicarea unei agriculturi de subzistență. În multe sate, la ”buticuri” se vând produse agroalimentare, formându-se aici o categorie de țărani consumatori care-și lasă pământul nelucrat. Veniturile multor familii din sate sunt insuficiente pentru acoperirea nevoilor vitale, lipsesc mijloacele tehnice și capitalul în timp ce crește inflația, corupția și specula pe piața internă slabă.

În satele noastre, s-au produs mari decalaje și inechități sociale - populația rurală fiind în general discriminată și marginalizată - însoțită de un dezinteres al elitei. În ultimii ani, zonele rurale se confruntă cu noi provocări, din cauza crizelor, a restructurării economiei pe plan internațional, a restructurării industriei, a sărăcirii oamenilor, ș.a.m.d. Bunăstarea depinde, desigur, de condițiile specifice locale, dar și de factori precum: trecutul lor și al comunității lor, competențele locale, spiritul de inițiativă, capacitatea inovării, abilitatea de a se adapta la schimbări tehnologice și organizaționale, impactul deciziilor politice, precum și cel al politicilor publice. Discrepanța dintre bogați și săraci a crescut, decalajele fiind tot mai profunde. În sate, sărăcia afectează tinerii și bătrânii. Calitatea slabă a mediului, oferta culturală

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

neatractivă îi afectează pe toți. Protecția patrimoniului încă, pare multora, lipsită de relevanță, în termeni de raționalitate economică, iar sectorul serviciilor abia se ivește.

APLICAREA METODEI LEADER

LEADER (*Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale*) este o inițiativă comunitară disponibilă pentru toate zonele rurale ale Uniunii Europene. Se vizează:

- dezvoltarea și punerea în aplicare în zonele rurale a unor *strategii de acțiune locală* stabilind linii de acțiune pentru dezvoltare;
- crearea de *legături între acțiunile de dezvoltare rurală*, fiecare fiind parte a unei *strategii generale integrate*;
- organizarea de *parteneriate locale*, etc.

Toate acestea urmăresc (re)câștigarea *competitivității comunităților* în contextul globalizării. Se poate promova un *model de dezvoltare rurală cu rădăcini în istorie, dar și în modernitate*, model care să răspundă aspirațiilor actuale ale *durabilității*, prin *demers ascendent și parteneriat orizontal, cooperare intrateritorială și transnațională*, prin punerea în *rețea*.

Integrarea în Uniunea Europeană a creat și pentru România condiții favorabile circulației ideilor, modelelor și instrumentelor politice. *Paradigma dezvoltării locale* s-a extins progresiv la scara continentului european. Au fost introduse noi mecanisme de acțiune prin organizarea unor teritorii care oferă mai mult loc *împărțirii responsabilităților între actorii instituționali și societatea civilă locală*, experimentării unor *noi metode de management local*. *Abordarea de jos în sus*, în teorie, înseamnă promovarea dezvoltării socio-economice a satelor, de la nivel local spre regional și național. Se vizează capacitatea de inițiativă a actorilor locali, *democrația locală participativă*. Dacă cele definite la nivel european sunt aplicabile în același mod, fiecare stat își fixează obiective în funcție de prioritățile pe care și le stabilește. Mai departe, fiecare teritoriu local își folosește cum se pricepe resursele disponibile pentru a se dezvolta.

Abordarea LEADER are câteva ipoteze principale:

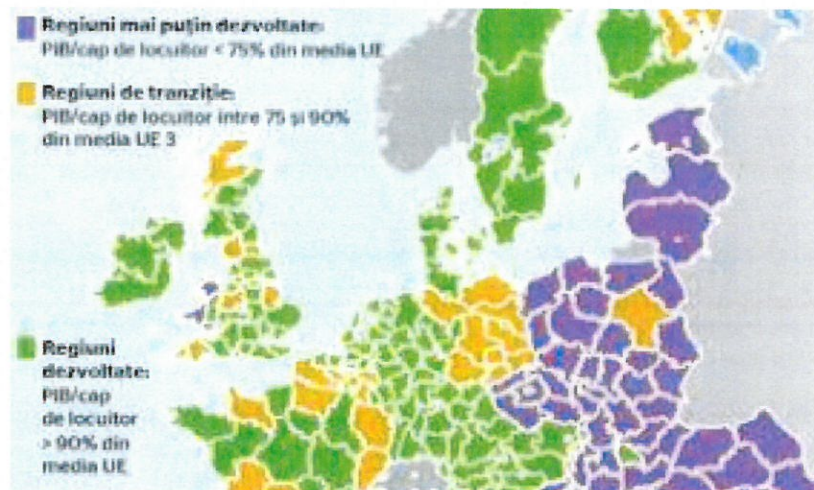
- teritoriul pe care se susține dinamica dezvoltării localului nu rămâne izolat, ci este articulat în spații mai mari;
- resursele disponibile, resursele tehnice, financiare și umane sunt cele accesibile pe teritoriu, dar ele pot fi obținute și din exterior;
- teritoriul trebuie să ia în seamă și dimensiunea socială, sentimentul de apartenență al locuitorilor la comunitate fiind un factor esențial; nu există dezvoltare locală fără existența unei *comunități* locale.

Viața asociativă este „plămânul” dezvoltării locale. Asociațiile apar ca urmare a unor nevoi insuficient luate în seamă, a unor revendicări și contestații ale unor persoane care se simt lezate de funcționarea sistemului politic, economic, social. Ele pot fi un important factor de recompunere socială, de liant social. Asociațiile urmăresc:

- îmbunătățirea exploatațiilor agricole;
- frânarea exodului rural;
- securitatea și calitatea produselor alimentare;
- profituri echitabile și stabile pentru agricultori;
- luarea în calcul a provocărilor privind mediul;
- întărirea statutului social al spațiilor rurale;
- ameliorarea condițiilor de viață și de muncă ale sătenilor;
- egalitatea de șanse, ș.a.m.d.

Programul LEADER este integrat în politica agricolă a UE. Este un proiect politic european, dar se vizează valorificarea eforturilor de dezvoltare prin proiecte concepute la nivelul comunităților locale, vizează capacitatea de inițiativă și de acțiune a actorilor locali.

Astăzi, sunt peste 1.900 regiuni LEADER în Europa, care acoperă circa 45% din suprafața totală a zonelor rurale și mai mult de 65% din populația rurală.

Perimetrele actuale ale teritoriilor LEADER urmează în general conturul unor unități fizice, istorice sau culturale omogene. În filosofia UE, dezvoltarea locală a unor asemenea unități este realizată de către *membrii comunității, pentru ei* (în practică, demersul integrat cere o abordare care depășește cadrul local).

INFOLEADER este buletinul informativ distribuit GAL-urilor și administrațiilor publice locale. *LEADER-MAGAZIN* popularizează rezultatele și principalele dezbateri privind dezvoltarea rurală. *Caietele inovațiilor, Ghidurile metodologice, Dosarele tehnice* etc., sunt la dispoziția tehnicienilor, agenților de dezvoltare comunitară, a responsabililor locali.

Sunt de real folos repertoriile:

- *Acțiuni comunitare și dezvoltarea rurală* care aduce la zi toate acțiunile, programele de dezvoltare;
- *Acțiuni inovatoare de dezvoltare rurală*;
- *Repertoriul de programe naționale și regionale LEADER*.

Publicațiile sunt disponibile pe site-ul internet *Rural Europe*. Cei interesați de dezvoltarea locală se pot documenta pe teme importante precum:

- dezvoltarea serviciilor locale;
- reorganizarea serviciilor publice;
- modernizarea și renovarea satelor;
- protecția mediului;
- dezvoltarea agriculturii ecologice, a agro-turismului, etc.

Specialiști în dezvoltarea locală sunt regrupați în jurul temelor:

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR). Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

- *Prospective;*
- *Metodologia inovării și dezvoltării rurale;*
- *Turismul rural;*
- *Produsele locale;*
- *Mediul înconjurător;*
- *Noile activități;*
- *Noile servicii, etc.*

Beneficiarii LEADER sunt *Grupurile de Acțiune Locală* (GAL) care-și desfășoară activitatea pe teritoriul unor comunități rurale, cu o populație cuprinsă între 10.000 – 100.000 locuitori și densitatea de maximum 150 de locuitori pe km².

GAL este un parteneriat constituit din reprezentanți ai sectorului socio-economic din comunele componente, actori publici, actori sociali, actori economici, reprezentanți ai societății civile, agricultori, femei, tineri din spațiul rural, asociații, etc.

GAL elaborează *strategia de dezvoltare locală*, și este responsabil de implementarea acesteia. La nivelul GAL se aleg proiectele care vor fi finanțate în cadrul SDL.

SDL este construită ca să răspundă nevoilor locale specifice, să valorifice resursele locale, să mobilizeze actorii locali, pentru dezvoltarea comunităților plecându-se de la problemele identificate în interiorul lor.

2. GAL SIRET - MOLDOVA ȘI CONTEXTUL STRATEGIEI SALE DE DEZVOLTARE LOCALĂ

Grupul de Acțiune Locală GAL SIRET-MOLDOVA este o organizație neguvernamentală, non-profit, apolitică și independentă, cu beneficiu public, înființată în temeiul Ordonanței Guvernului României nr. 26/2000, în urma asocierii a 7 unități administrativ-teritoriale, 21 agenți economici și 5 asociații.

Membrii parteneriatului activează în domenii de activitate cu impact asupra dezvoltării zonei. Astfel, agenții economici activează în domeniile: agricol, producție, comerț, construcții și servicii, iar asociațiile reprezintă interesele tinerilor, agricultorilor, minorităților locale, sau inițiază acțiuni pentru protecția mediului.

Teritoriul acoperit de Asociație este format din comunele: Ceplenița, Cotnari, Hărmanești, Lespezi, Todirești, Valea Seacă și Vinători, are o suprafață de 33 928 hectare și o populație de 33 790 locuitori.

Scopul asociației constă în dezvoltarea durabilă a comunităților din zona Asociației și adiacentă acesteia, implementarea Strategiei din Planul de Dezvoltare Locală aprobată de către Autoritatea de Management a P.N.D.R., precum și atragerea de fonduri nerambursabile prin Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, Axa LEADER, dar și prin alte programe europene, guvernamentale sau de altă natură, pentru dezvoltarea economică și socială a comunităților situate pe teritoriul parteneriatului GAL.

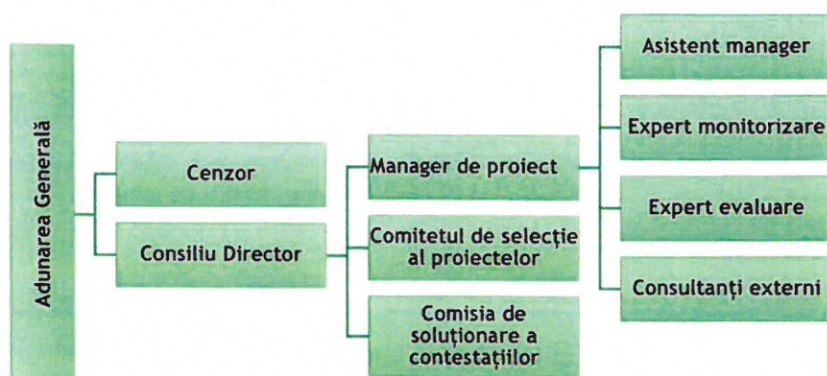
Obiectivul principal al SDL a GAL SIRET-MOLDOVA este acela de a dezvolta resursele locale, de a maximiza produsul activităților și a păstra profiturile, de a dezvolta cunoștințele, abilitățile și aspirațiile spre civilizație și bunăstare ale populației locale.

Principalul demers inițiat de asociație pentru a întreprinde acțiuni care să contribuie la atingerea scopului propus a fost elaborarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației GAL SIRET-MOLDOVA.

Procesul de evaluare în vederea realizării design-ului strategiei a început în luna ianuarie 2016, strategia fiind ulterior depusă spre evaluare și aprobată.

Pe data de 14 decembrie 2016, Asociația GAL SIRET-MOLDOVA a semnat *Acordul Cadru de Finanțare* nr. C19400179011612411120, iar pe data de 21 decembrie 2016 a semnat *Contractul de finanțare* nr. 1/C19401179011612411120.

Pentru implementarea SDL, organigrama asociației a fost completată cu funcții specifice, conform prevederilor art. 34 al Regulamentului (UE) nr. 1303/2013, și cuprinde managerul de proiect, experți în monitorizare, evaluare și asistentul manager.

Organigrama asociației GAL SIRET-MOLDOVA

Având în vedere complexitatea acțiunilor specifice implementării SDL, asociația poate apela și la servicii oferite de consultanți externi.

Obiectivele strategiei, domeniile de intervenție, măsurile și indicatorii sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Obiective	Domenii de Intervenție	Măsuri	Indicatori de rezultat
Favorizarea competitivității agricole	1C) Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și a formării profesionale în sectoarele agricol și forestier	M 01. Formare profesională și informare	Numărul total al participanților instruiți – 20 de persoane
	2B) Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a tinerilor	M 02 Investiții pentru debutanți-fermieri	Număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți – 4

Obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă	2A) Îmbunătățirea performanței economice a tuturor exploatațiilor agricole și facilitarea restructurării și modernizării exploatațiilor, în special în vederea creșterii participării pe piață și a orientării spre piață, precum și a diversificării activităților agricole	M 03 Investiții pentru exploatații agricole	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți - 1
	6A) Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici, precum și crearea de locuri de muncă	M 04 Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi	Număr de micro-întreprinderi sprijinite - 2; Locuri de muncă create – 2.
		M 05 Diversificarea activităților non-agricole în mediu rural	Număr total de întreprinderi sprijinite - 1 Numărul de locuri de muncă create - 1
	6B) Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale	M 06 Dezvoltarea microregiunii GAL Siret Moldova prin mici investiții fizice	Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite - 300 Numărul de comune sprijinite 5
		M 07 Sprijin pentru minorități	Persoane din mediul rural care beneficiază de servicii /infrastructuri îmbunătățite - 10
		M 08 Infrastructură socială	Populația netă din mediul rural care beneficiază de servicii /infrastructuri sociale îmbunătățite - 20

Indicatori de monitorizare specifici:

Domenii de intervenție	Indicator de monitorizare specifici domeniilor de intervenție
1C	Numărul total al participanților instruiți

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).
Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

2A, 2B	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți
6A	Locuri de muncă create

Perioada de implementare și monitorizare este 21.12. 2016 - 31.12.2019, iar bugetul este de:

1.684.260,24 € distribuit pe două componente:

- Funcționare și animare, corespunzător sM 19.4,
- Implementarea SDL- corespunzător sM 19.2.

Structura bugetului este următoarea:

Funcționare și animare sM 19.4	
ACORDUL – CADRU DE FINANȚARE	VALOARE DEFALCATĂ PE BUGET (Euro)
CONTRACT DE FINANȚARE SUBSECVENT NR. 1 (21.12.2016 până la data de 31.12.2019)	213 362,07
CONTRACT DE FINANȚARE SUBSECVENT NR. 2 (începutul anului 2020 până la data de 31.12.2021)	86 801,00
CONTRACT DE FINANȚARE SUBSECVENT NR. 3 (începutul anului 2022 până la data de 31.12.2023)	36 619,81
TOTAL Valoare Acord – Cadru de finanțare	336.782,88

Implementare SDL sM19.2

DENUMIREA MĂSURII	CONTRIBUȚIA PUBLICĂ NERAMBURSABILĂ (euro)
M01 Formare profesională și informare	€ 13.929,81
M02 Investiții pentru debutanți-fermieri	€ 335.277,29
M03 Investiții pentru exploatații agricole	€ 50.285,37
M04 Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi	€ 167.636,72
M05 Diversificarea activităților non-agricole în mediu rural	€ 167.636,72

M06 Dezvoltarea microregiunii GAL Siret Moldova prin mici investiții fizice	€ 586.727,55
M07 Sprijin pentru minorități	€ 9.221,58
M08 Infrastructură socială	€ 16.762,33

TOTAL GENERAL = 1.684.260,24 € (336.782,88 + 1.347.477,36)

Conferința de lansare a implementării Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației Grupul de Acțiune Locală GAL SIRET-MOLDOVA a avut loc pe data de 23 iunie 2017, iar pe data de 6 iulie 2017 a fost publicat *Calendarul estimativ de lansare a sesiunilor de depunere* a proiectelor pentru anul 2017.

Primul apel de selecție a fost în luna octombrie 2017. Ca urmare a lansării, evaluării, a relansării măsurilor din cadrul strategiei s-a ajuns la publicarea ultimei variante de calendar în care sunt prezentate sumele alocate, numărul de proiecte depuse și sumele rămase pentru fiecare măsură.

Calendarul estimativ de lansare a sesiunilor de depunere pentru anul 2018, reactualizat la data de 03.09.2018:

Măsura	Sesiunea	Apelul	Perioada sesiunii de depunere	Alocare indicativă sesiune (Euro)	Alocare totală prevăzută a fi lansată în anul 2018 (Euro)	Alocare totală prevăzută în strategie (Euro)
M01- Formare profesională și informare	Sesiune 1	Apel 1	Noiembrie 2018	13929,81	13929,81	13929,81
M05 Diversificarea activităților non-agricole în mediu rural	Sesiune 1	Apel 3	26.09.2018 – 26.10.2018	82.636,72	82.636,72	167.636,72
M06 Dezvoltarea microregiunii GAL Siret Moldova prin mici investiții fizice	Sesiune 1	Apel 2	Octombrie 2018	30.838,55	30.838,55	586.727,55
M08 Infrastructură socială	Sesiune 1	Apel 2	18.06.2018- 18.09.2018	16.762,33	16.762,33	16.762,33

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).
Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

Situația proiectelor selectate la data evaluării a fost următoarea:

Măsura	Perioada lansării	Alocare totală prevăzută în strategie (Euro)	Procent din alocarea financiară a SDL	Număr proiecte selectate la GAL	Valoarea proiectelor selectate la GAL (euro)
M02 Investiții pentru debutanți-fermieri	Aprilie 2018	335.277,29	24,8%	8	320.000,00
M03 Investiții pentru exploatarea agricole	Noiembrie 2017	50.285,00	3,73%	1	50.285,00
M04 Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi	Ianuarie 2018	150.000,00	11,13%	3	150.00,00
M05 Diversificarea activităților non-agricole în mediu rural	Iunie 2018	167.636,72	12,44%	1	85.000,00
M06 Dezvoltarea microregiunii GAL Siret Moldova prin mici investiții fizice	Octombrie 2017	604.366,21	44,85%	7	555.889,00
M07 Sprijin pentru minorități	Octombrie 2017	9220,00	0,68%	1	9.220,00

Proiecte depuse - sectorul privat

Măsura	Beneficiar	Domiciliul/ Sediu social	Denumire proiect	Valoarea publică nerambursabilă (EURO)
M 02	Esanu Marius I.I.	Ceplenița	Instalarea tânărului fermier Eșanu Marius Întreprindere Individuală	40.000,00
	Vieru Fănel I.I.	Todirești	Sprijinirea tânărului fermier VIERU FĂNEL- Întreprindere Individuală	40.000,00
	Dumitrașcu Ionuț I.I.	Cotnari	Dezvoltarea exploatației agricole a debutantului-fermier ÎI Dumitrașcu Ionuț din comuna Cotnari, sat Lupăria, jud. Iași	40.000,00
	Apostol C. Dumitru I.I.	Cotnari	Dezvoltarea exploatației agricole a debutantului-fermier ÎI Apostol C. Dumitru din comuna Cotnari, sat Lupăria, jud. Iași	40.000,00
	Roibu Ioana I.I.	Lespezi	Sprijin pentru exploatația Roibu V M Ioana Întreprindere Individuală	40.000,00
	Cimbru Vlad Alexandru I.I.	Vânători	Instalarea tânărului fermier I.I. CIMBRU VLAD-ALEXANDRU	40.000,00
	Popoia Alexandru I.I.	Valea Seacă	Modernizare ferma legumicola, sat Topile, comuna Valea Seaca, jud. Iași	40.000,00
	Bîrîiac Sorin I.I.	Todirești	Modernizare ferma apicola, sat Todirești, comuna Todirești, jud. Iași	40.000,00
M 03	Ungureanu VV Maria I.I.	Cotnari	Construire cantar basculă, platformă betonată, împrejurire și racord utilități.	50.285,00
M04	Glodeanu Constantin I.I.	Hărmănești	Înființare atelier de instalații sanitare în sat Bodești, comuna Hărmănești, jud. Iași	50.000,00
	S.C. LUCY BRYAN S.R.L.	Todirești	Dezvoltarea firmei S.C. LUCI BRYAN S.R.L. în sectorul nonagricol prin achiziționarea de echipamente necesare fabricării de peleți în sat Todirești, com. Todirești,	50.000,00
	Iftimia C Ionuț I.I.	Todirești	Demarare activități non-agricole în cadrul firmei Iftimia C Ionuț I.I. prin achiziționarea de echipamente specifice de fabricare peleți în sat Todirești, com. Todirești, jud. Iași.	50.000,00
M 05	S.C. TEHNO-FOREST S.R.L.	Lespezi	Construire service auto	85.000,00
TOTAL				605.285,00

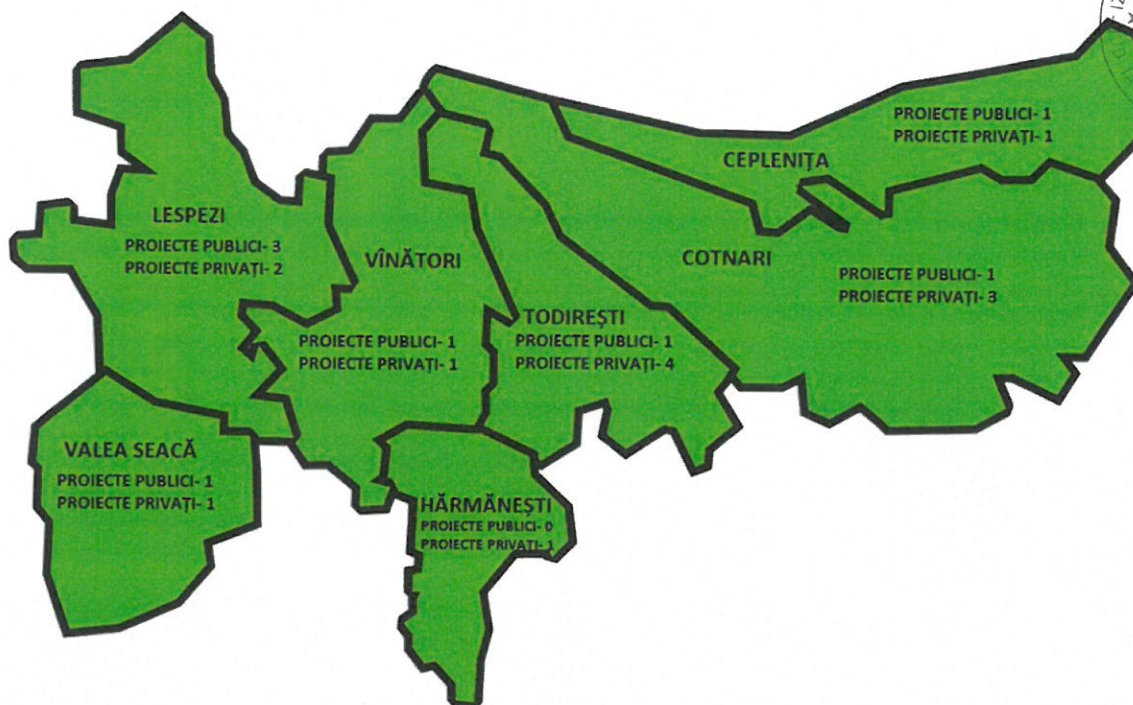

Proiecte depuse - sectorul public

Măsura	Beneficiar	Domiciliul/ Sediu social	Denumire proiect	Valoarea publică nerambursabilă (EURO)
M 06	Comuna Ceplenița	Ceplenița	Achiziție buldoexcavator în comuna Ceplenița, jud. Iași	68.882,00
	Comuna Cotnari	Cotnari	Modernizare drum sătesc în sat Cârjoaia, comuna Cotnari	129.950,00
	Comuna Lespezi	Lespezi	Modernizare piață agroalimentară-comuna Lespezi, jud. Iași	25.861,00
	Comuna Lespezi	Lespezi	Construire remiză PSI- Comuna Lespezi, jud. Iași	64.586,00
	Comuna Todirești	Todirești	Achiziție buldoexcavator pentru comuna Todirești, județul Iași	87.615,00
	Comuna Valea Seacă	Valea Seacă	Achiziție buldoexcavator pentru Serviciul de Gospodărire Comunala din Comuna Valea Seacă,	94.995,00
	Comuna Vinători	Vinători	Achiziție buldoexcavator pentru Serviciul de Gospodărire Comunala din Comuna Vinători	84.000,00
M 07	Comuna Lespezi	Lespezi	Dotări pentru minorități în teritoriul GAL SIRET-MOLDOVA	9.220,00
TOTAL				565.109,00

Repartizarea pe comune a beneficiarilor este următoarea:

Comuna	Nr. proiecte beneficiari sectorul public	Nr. proiecte beneficiari sectorul privat
Ceplenița	1	1
Cotnari	1	3
Hărmănești	0	1
Todirești	1	4
Lespezi	3	2
Valea Seacă	1	1
Vinători	1	1
TOTAL	8	13

Teritoriul GAL SIRET-MOLDOVA: Situația proiectelor depuse

3. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE EVALUĂRII EXTERNE. METODE ȘI TEHNICI FOLOSITE

În ciuda sumelor mari cheltuite anual în lume pentru *asistența dezvoltării*¹, știm puțin despre impactul real al proiectelor aferente. Ar fi și foarte dificil, deoarece *schimbările comunităților au loc pe durate lungi...*

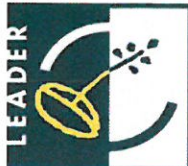
Comunitățile teritoriale locale sunt *construcții istorice și cotidiene*, de-a lungul generațiilor. Zeci, sute de ani au avut loc aici schimbări ca urmare a intervenției autorităților existente, a instituțiilor (primărie, biserică, școală etc.). *Este dificil de sesizat*

¹ Assidon, E. (2002), *Les théories économiques du développement*, La Découverte, Paris ; Baker, J. L. (2000), *Evaluation de l'impact des projets de développement sur la pauvreté. Manuel à l'attention des praticiens*, The World Bank, Washington D.C. ; Bridier, M., and Michailof, S. (1980), *Guide pratique d'analyse de projets. Evaluation et choix des projets d'investissement*, Economica, Paris ; Casley, D. J., and Lury, L. A. (1982), *Manuel sur le suivi et l'évaluation des projets de développement agricoles et rural*, Banque Mondiale, Washington ; Dufumier, M. (1996), *Les projets de développement agricole*, Karthala, Paris ; Guéneau, M. C. (1986), *Afrique : les petits projets de développement sont-ils efficaces?*, Harmattan, Paris ; Meunier, G., Maubuisson, J., Diawara, B. S., Huylebroek, V., and Keita, C. (2006), *Evaluation technique, organisationnelle, économique finale et audit financier*, Délégation de la Commission Européenne ; Raina, R. J. (2003), « Disciplines, institutions and organizations : impact assessments in Context », în *Agricultural systems*, 78, pp. 185 – 211 ; Weiss, C. H. (1998), *Evaluation. Methods for studying programs and policies*, Prentice-Hall, Inc., Upper Saddle River etc.

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

dacă s-au produs schimbări pe parcursul intervenției unei asociații timp de un număr de ani și care au fost acestea. Dar programele și proiectele acestora pot aduce beneficii comunităților pe plan material și spiritual.

În linii mari, evaluarea externă pleacă de la descrierea acțiunii de evaluare, a mijeloz identificat, a muncii evaluatorului, a rezultatelor evaluării și cui vor folosi acestea.

Principalele întrebări pe care și le-a pus evaluatorul extern au fost:

- *evaluarea a fost planificată la începutul programului?*
- *când a fost solicitat evaluatorul extern?*
- *este vorba de o evaluare inițială? intermediară? ex-post?*
- *cine a solicitat evaluarea?*
- *se încadrează în obiectivele asociației? ale finanțatorului?*
- *care sunt principalele mize ale asociației? ale beneficiarilor? ale factorilor de decizie?*
- *care sunt întrebările și așteptările părților interesate?*
- *ce se poate prevedea pe baza rezultatelor evaluării? etc.*

Principiul responsabilității cere ca împărțirea rolurilor între diferiți actori ai evaluării să se facă de la bun început, iar cei implicați să ofere ceea ce este necesar desfășurării în condiții optime a evaluării. Evaluatorul are în atenție *principiul respectului persoanelor*, al drepturilor, integrității, securității tuturor celor implicați ².

Evaluarea efectuată într-un cadru metodologic și instituțional formalizat are ca scop formularea de *judicii despre fapte* și *judicii de valoare* privind programele, proiectele, obiectivele, acțiunile.

Evaluarea împărțită presupune o *îmbogățire a proiectului pe baza avizului cât mai multor implicați*.

Evaluarea nu se confundă cu *inspecția*, cu *controlul gestiunii*, cu *auditul*. Nu este suficientă simpla consultare a celor implicați în GAL, ci o dezbateră aprofundată realizată de către aceștia.

² www.sfe.asso.fr; www.afrea.org; www.europeanevaluation.org

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

În faza inițială	Diagnostic inițial	Descrierea situației inițiale a teritoriului, a altor acțiuni pre-existente, a parteneriatelor etc.
În faza intermediară	definirea obiectivelor	descrierea unor timpuri forte a implementării, concertării, dacă răspund mizelor
	definirea programului	evaluarea coerenței și eficienței programului: <i>acțiunile sunt coerente, în concordanță cu obiectivele? mijloacele pot duce la bune rezultate? obiectivele sunt atinse?</i>
	observații cotidiene după câteva luni	evaluarea punerii în act a proiectului, a parteneriatului
	anual	dări de seamă și bilanț critic bazate pe evaluările cotidiene și lunare anterioare
	la jumătatea intervenției	evaluare externă privind impactul acțiunilor, privind eficacitatea, coerența, propuneri de ameliorare.
În faza finală	evaluare de sfârșit de program	evaluare critică împărtășită, un rezumat al observațiilor, al aprecierilor cu privire la aspectele problematice, impactul acțiunilor, punctele tari, slabe, limite ; obiective pe termen lung, lecții învățate, învățăminte trase, recomandări.

Evaluarea externă *ex-post*³ înseamnă o privire neutră la încheierea unei etape în aria comunităților partenere, cu privire la proiecte desfășurate, la efectele pe termen scurt, mediu și lung.

Interesată cu precădere de acțiunile derulate în comunități, evaluarea externă are *funcția de cunoaștere*. Ea permite o reprezentare globală și cât mai independentă cu putință a derulării SDL, informează pe cei implicați despre mizele, problemele, obiectivele, mijloacele și rezultatele intervențiilor.

Cunoașterea dobândită prin evaluare *apropie puncte de vedere, facilitează comunicarea și viziunea comună asupra acțiunilor*. Răspunzând la întrebările evaluatorului se poate ajunge la *judecăți mai credibile*, cu mai multă autoritate decât opiniile spontane asupra implementării SDL. A fost importantă *clarificarea obiectivelor, explorarea concepției* membrilor asociației, a diferiților actori implicați, a beneficiarilor. Analiza a facilitat înțelegerea modului în care a fost promovată *dezvoltarea comunitară*

³ Distingem evaluarea *ex-post* (finală), de evaluarea *ex-ante* (inițială) și *in itinere* (continuă, pe parcursul derulării proiectelor).

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

și (re)construite *modelele de acțiune*. Evaluarea rezultatelor și a impactului intervenției, a rolului GAL, identificarea unor piste de reflexie, reținerea unor învățăminte au fost alte etape ale evaluării externe.

Au fost construite instrumente de culegere a datelor și informațiilor accesibile, au fost realizate interviuri și focus-grupuri, au fost colectate date, analizate, pentru a pune rezultatele din acest raport scris la dispoziția solicitantului evaluării (conform convenției civile de prestări de servicii).

Obiectivul general al evaluării a fost identificarea *logicii proiectului* și a *bunelor practici*, a *practicilor inovatoare* care pot fi de folos asociației GAL SIRET-MOLDOVA, dar și altor asociații în viitor.

Din analiza conținutului mai multor rapoarte de evaluare externă⁴ am reținut o anumită *structură* a acestora (identificarea contextului (regional, local), obiectivele de dezvoltare ale comunităților GAL, măsurile, activitățile, designul proiectului, eficacitatea, relevanța, structura echipelor, responsabilitățile, managementul, informarea, comunicarea, transparența, rezultatele, impactul, sustenabilitatea, concluzii, recomandări, lecții învățate, ș.am.d.) pe care am respectat-o în prezentul raport.

Evaluarea Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației Grupul de Acțiune Locală GAL SIRET-MOLDOVA, a avut în vedere următoarele teme:

- Logica intervenției;
- Aplicarea metodei LEADER;
- Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de SDL;
- Factori de succes/însucces;
- Mecanismul de implementare a strategiei;
- Contribuția SDL la aria de intervenție 6B;
- Sustenabilitatea;

ca și următoarele **teme specifice**:

- Stadiul implementării SDL - îndeplinirea obiectivelor și indicatorilor specifici;
- Sustenabilitatea.

⁴ Proiect de dezvoltare comunitară și sprijin dat copiilor (Uganda) ; Proiect de microcredite și educație (Ghana); programul *Trabajar* (Argentina); evaluarea programelor privind piața forței de muncă (Cehia); evaluarea unui proiect de vulgarizare a cunoștințelor agricole (Kenya) etc.

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

Am reușit să facem *observații la fața locului* și să participăm la *câteva întâlniri* cu actori implicați, am obținut *date de la autoritățile publice locale din comunele partenere* și *de la asociațiile din comunele partenere*, am luat interviuri și am realizat focus-grupuri cu primarii comunelor implicate, cu parteneri privați și experți tehnici, am făcut *analiza secundară a datelor din documentele avute la dispoziție*.

Combinarea metodelor cantitative și calitative a fost benefică, deoarece acestea au oferit date cuantificabile, dar și opinii și judecăți exprimate liber.

Conținutul acestui raport se bazează pe datele și informațiile culese în acest mod. Am folosit *triangulația*⁵.

Merită să remarcăm primirea călduroasă în cadrul GAL SIRET-MOLDOVA, disponibilitatea de colaborare de care au dat dovadă cei solicitați. Întâlnirile *face to face* au fost foarte profitabile evaluatorului.

Am căutat să reținem dacă au fost respectate anumite *principii* ale intervenției în comunitate:

- *implicarea în comunitate se face doar dacă a fost absolut necesară (principiul subsidiarității);*
- *intervențiile se fac fără pierderi;*
- *managementul respectă criteriile calității, respectă persoanele, grupurile, etc.*

Evaluarea este o *reflexie asupra SDL care vizează dezvoltarea comunitară și transformarea socială* în GAL SIRET-MOLDOVA. În consecință, am emis și *judecăți critice*. Am reținut că unii dintre cei implicați sunt *reticenți față de evaluările impactului*, dar informațiile, cunoștințele, deprinderile, exemplele de bune practici acumulate prin evaluare, chiar dacă sunt critice, sunt *benefice pentru proiectele și programele viitoare, pot sprijini reproiectarea, îmbunătățirea viitoarelor intervenții*⁶ când pot fi folosite și *alte categorii de informații*:

⁵ *Triangulația* (sau *triunghiularizarea*) se referă la folosirea mai multor studii, perspective teoretice, seturi de date (cel puțin trei) pentru cercetarea unei teme - fiecare completându-le și verificându-le pe celelalte - pentru a obține rezultate de cercetare valide, solide (a se vedea și N.K.Denzin, *Studies in Symbolic Interaction*).

⁶ *Metode de diagnostic* a situațiilor, mediului economic, socio-cultural; *metode expresive* care dau posibilitatea respondenților să se exprime fără să fie legați de constrângerile conceptelor tradiționale (de exemplu, prin intermediul desenelor etc.); *metode situaționale*: ateliere, forumul comunitar; *metode conceptuale* - care sprijină autoreflexia, folosind modele, teorii, cadre explicative sau de inteligibilitate etc.

- *istorice, geografice, privind mediul* (monografiile sătești);
- *socio - demografice* (statistici privind populația, meseriile, ocupațiile din sate etc.) *privind economia locală*;
- *privind asociațiile* (sportive, caritabile, religioase);
- *privind amploarea unor probleme sociale* ;
- *privind rutinele cotidiene, mentalitățile, viața culturală* etc.

4. EVALUAREA LOGICII INTERVENȚIEI

Logica intervenției a fost evaluată pe baza a două aspecte: în ce măsură logica SDL este relevantă față de nevoile socio-economice și față de potențialul de dezvoltare al teritoriului GAL SIRET-MOLDOVA.

La baza evaluării au stat două criterii: nevoia de la momentul elaborării SDL până la data evaluării și dacă măsurile din cadrul SDL au fost modificate față de cele propuse inițial.

Indicatorii ce cuantifică aceste criterii de evaluare sunt: numărul de nevoi identificate și numărul de măsuri SDL revizuite. Colectarea datelor s-a făcut din documentele asociației și prin focus-grupurile realizate cu primarii, întreprinzători privați, alți lideri comunitari, experți tehnici.

Cei preocupați de dezvoltarea locală durabilă pot privilegia două logici: *logica obiectivelor* și *logica proiectului*.

Logica prin obiective:

- privilegiază inițiativa politică;
- este o logică descendentă;
- care pune accent pe coordonare;
- privilegiază impactul vizibil;
- caută să construiască un parteneriat instituționalizat;
- definește instrucțiuni de acțiune, etape;
- supervizate de instanțe de control, etc.

Logica proiectului:

- privilegiază localul, locuitorii;
- privilegiază logica “ascendentă” (de la locuitori spre putere);
- pune accent pe potențialitățile populației;
- pe problemele reale și pe acțiunile concrete de rezolvare a lor;
- pune accent pe rezultatele semnificative obținute, pe acțiunile reușite;
- vizează producerea unor efecte cumulative;
- face apel la voluntariat, la (auto)organizarea locuitorilor, etc.

Modernizarea, mondializarea, europenizarea se “suprapun” peste comunități tradiționale mai mult sau mai puțin rigide, mai mult sau mai puțin închise sau deschise. De unde ar trebui să pornească preocuparea pentru dezvoltarea lor ? Desigur că, de la ascultarea nevoilor oamenilor din comunitățile reale, concrete, de la conlucrarea cu oamenii, de la concertarea eforturilor acestora cu acelea ale puterilor publice. „Dezvoltarea pleacă întotdeauna de la organizări istorice preexistente, cu seriile lor de valori, cu tradițiile, instituțiile, structurile morale, cu suporturile lor spirituale. Dacă nu ținem seama de aceste realități stricăm mai mult decât construim, ridicăm mai multe praguri în loc să înaintăm” (P. Houée, *L. F. Lebret. Un eveilleur de humanité*, Paris, 1997).

Pe măsură ce un teritoriu se dotează și-și sporește autonomia, sistemul local se complexifică, cei cu mentalitate de câștigători intră în parteneriat, cooperează inteligent, promovează solidaritatea activă.

Cei preocupați de construcția SDL a GAL SIRET-MOLDOVA nu au putut disocia analiza puterii la nivel societal de analiza puterii de acțiune a indivizilor și comunităților locale, nu au disociat schimbarea socială de cea individuală, etc.

Planificarea are limite atunci când este vorba de dezvoltarea unor comunități în care oamenii nu sunt pioni sau marionete. *Nici o soluție nu este singura soluție*, nici o cale nu este unică, nu se poate veni cu “rețete” de dezvoltare... Nimeni nu poate fi sigur la ora actuală că nu vor apărea “crize structurale”, “macrodestabilizări”, etc. Din

“ecuația planificării” nu pot fi scoase mentalitățile oamenilor, grupurilor, atitudinea lor față de muncă, aspirațiile, simțul lor al datoriei și al responsabilității...

Descentralizarea, (re)descoperirea comunității locale pot contribui la reînnoirea coeziunii sociale, deși poate apărea riscul accentuării inegalităților între comunități cu resurse diferite.

La întrebarea dacă o comunitate are capacitatea de a acționa eficient asupra ei însăși, “gândirea unică” ar fi răspuns că doar ”oamenii puterii” pot „trasa calea”, nu actorii locali capabili să influențeze decizia politică. A dominat - și la mulți încă domină - ideea că, localnicii nu pot fi actori sociali, fiindcă nu-și pot identifica nevoile, problemele, soluțiile, nu pot utiliza resursele la îndemână, ș.a.m.d.

Munca “organizatorilor comunitari” din GAL SIRET-MOLDOVA a vizat articularea voinței de participare a locuitorilor la dezvoltarea comunităților lor, cu voință politică de transformare a societății românești, plecând de la premisele că și comunitățile își pot schimba condițiile propriei vieți, că pot deveni actori ai propriei lor dezvoltări. Nu sunt excluse “megaprogramele” europene, dar localitățile care “nu vor să moară”, se dezvoltă urmând și propriile traiectorii. Mai exact, și ele caută împreună (localnicii, autoritățile locale, regionale, naționale) să rezolve problemele prin dezvoltarea locală.

Dezvoltarea comunitară rurală pleacă de la importanța localului, a teritoriului local, în care specialiștii, populația și puterea construiesc și aplică împreună o strategie de dezvoltare locală.

Logica intervenției prin SDL promovată de GAL SIRET-MOLDOVA conține:

- identificarea modului și gradului de ocupare a solului și amenajarea teritoriului;
- crearea unor locuri de muncă;
- (re)inserția tinerilor;
- starea serviciilor pentru populație;
- starea serviciilor sociale pentru (auto)excluzi, (auto)marginalizați, etc.

Una dintre mizele reușitei strategiei de dezvoltare a comunelor implicate este reconstrucția încrederii oamenilor unii în alții, în ei înșiși, în autorități.

O altă miză a fost aceea de a diminua viziunea globală angoasantă, incertitudinile cu privire la viitor. În sate, oamenii au tendința de a se închide în ei pentru a afla soluții individuale sau în familie la nevoi, probleme, crize. Logica celor

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

care au construit SDL a GAL SIRET-MOLDOVA a luat în seamă locuitorii comunelor și reprezentanții autorităților publice locale care au fost întrebați despre ceea ce li se întâmplă, au fost puși în situația să-și reconstruiască reprezentările, percepțiile, pentru a fi mai comprehensivi, mai responsabili de soarta lor și a comunităților lor.

Membrii echipelor GAL au mers pe teren, printre locuitori, nu s-au erijat în experți cu soluții gata făcute. Dimpotrivă, ei au început prin crearea unor bune relații interpersonale, bazate pe încredere reciprocă. Și autoritățile locale au lăsat la o parte aroganța pentru a fi în proximitatea locuitorilor, în întâmpinarea nevoilor lor. Intercunoașterea, comunicarea și acțiunea laolaltă au fost cruciale pentru SDL a GAL SIRET-MOLDOVA care a vizat și (re)constituirea unor rețele de socialitate, de sociabilitate, de solidaritate ce pot contribui la redescoperirea energiei potențiale acumulate în comunitățile implicate.

SDL a propus folosirea instrumentelor media (presă, televiziune, radio, afișaj), dar și modalități non-media. Nu este suficientă doar expansiunea *world wide web* dacă localnicii nu au calculatoare... Se poate încerca mai mult, și folosirea tehnicilor de marketing direct, a promoțiilor, sponsorizările, comunicarea legată de anumite evenimente (valorificarea unor zile de târg local, etc.).

Mondializarea este în același timp oportunitate și amenințare pentru teritoriul GAL: amenințare deoarece tinde să suprimă bariere geografice, legale, identitare etc. care asigurau protejarea produselor, a tradițiilor artisanale și culturale, oportunitate deoarece permite să producă și să comercializeze produse și servicii indiferent de distanțe.

Pentru teritoriul rural al GAL SIRET-MOLDOVA este importantă preocuparea de a instaura noi tipuri de circuite, de a elimina intermediarii. Sunt producători agricoli locali care descoperă potențialul considerabil pe care îl are vânzarea pe internet, mai ales dacă sunt asociați în rețele. Se pot deschide spații de schimburi culturale, pot apărea noi forme de schimb, de transfer, care se pot transforma în pârgșii de revitalizare a comunităților locale. Se pot înmulți legăturile între cei cu opinii, preocupări similare privind degradarea mediului, problemele sociale, legături între asociații de agricultori și de consumatori privind problemele siguranței alimentare.

Acum devine importantă problema *competitivității* teritoriului local. Pentru a face față globalizării, comunele pot să-și afirme dimensiunea locală, să caute și să experimenteze

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

răspunsuri la transformarea pieței, a relațiilor, să dezvolte instrumente de integrare în alte spații, în rețele reale și virtuale. Comunele sunt obligate să-și definească mai bine specificul, să pună în valoare ce au specific în raport cu ceea ce se face în altă parte, să propună consumatorilor să vină să cumpere la fața locului, de la sătean, pentru a descoperi împreună cu el și cadrul natural, uman și cultural al produselor.

În cadrul aceluiași teritoriu, coexistă spații și grupuri dinamice și înfloritoare cu altele în declin. SDL recunoaște diferențele și identifică parteneriatele posibile. Logica GAL SIRET-MOLDOVA a vizat instaurarea unui dialog între actorii locali ai puterii, actorii socio-economici și experți pentru a întări împreună capacitatea de răspuns la problemele cu care se confruntă comunele care trebuie să devină mai conștiente de ele, să se plaseze mai bine în spațiile globalizării actuale, să-și construiască vizibilitatea, să-și reînnoiască viziunea, să atragă atenția mijloacelor de comunicare, să creeze rețele cu alte teritorii rurale. **SDL a GAL SIRET-MOLDOVA vrea să pună în valoare resursele, patrimoniul, inițiativele locale de dezvoltare, reunind voințele celor implicați de a dezenclaviza și de a dezvolta comunele.**

5. ANALIZA FOCUS-GRUPURILOR

5.1. Primarii comunelor membre GAL SIRET-MOLDOVA

Primul reprezentant al unei comune este primarul ales. El este asistat de către consilierii aleși. Primarul este un agent al statului și un agent executiv al comunei. Această dublă funcție îl face foarte important între membrii comunității. Care sunt responsabilitățile sale? Știm că orice persoană poate fi aleasă în fruntea unei comunități dacă are vârsta legală, dacă e alegător, bun contribuabil, dacă are toate drepturile și obligațiile civice, dacă nu e supus vreunei interdicții, condamnări sau acuzații de faliment și, bineînțeles, dacă se prezintă la vot.

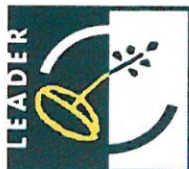
În rolul de agent al statului, primarul acționează sub supravegherea procurorului, a prefectului.

Când își reprezintă comuna, primarul își asumă numeroase atribuții : să dea seama de executarea deciziilor consiliului, de pregătirea și executarea bugetului, de gestionarea moștenirii comunale etc. Nu se poate ca imediat după ce a fost ales de localnici să asculte doar de liderii partidului său politic... El e obligat să informeze membrii comunei despre toate deciziile luate, de la decizia de a lua împrumuturi, la decizia de a crea noi clase în școală.

Primarul e ales de populația comunei ca să fie ajutată să-și îmbunătățească condițiile de trai, sprijinită și însoțită spre un viitor mai bun. Primarii trebuie să fie motorul dezvoltării comunităților locale, creând oportunități de creștere a bunăstării sociale, economice și culturale a alegătorilor săi. Sub această dublă pălărie (politică și dezvoltare locală) el trebuie să fie capabil să creeze un echilibru între aceste două roluri, chiar să încline balanța înspre dezvoltarea comunei sale - o garanție importantă a realegerii sale.

Primarii din comunele GAL SIRET-MOLDOVA, reuniți într-un focus-grup la Lespezi, apreciază că în majoritatea comunelor lor tinerii sunt plecați din țară, că migrația este un fenomen de masă, cu tot efortul lor de a crea locuri de muncă, de a ameliora infrastructura, de a crea locuitorilor condiții pentru un trai mai bun.

Proiectele de dezvoltare pot fi mai ușor propuse de către mediul privat. Primăria le poate pune la dispoziție terenuri, poate intra în parteneriate.

Primarii organizează rar întâlniri publice, dar adesea iau decizii singuri. Fiind primari în comunități mici, intră des în contact cu locuitorii, cunosc nevoile și problemele pe care spun că le identifică împreună cu aceștia. Întrebați despre GAL SIRET-MOLDOVA, primarii o consideră ca pe o asociație ce vizează dezvoltarea unui grup de comune, un bun partener al administrației publice locale. Ei apreciază activitatea de animare a comunelor GAL prin întâlniri, materiale informative. Primarii consideră că au fost urmați pașii procedurali, că s-au respectat principiile evaluării și selecției proiectelor în cadrul GAL SIRET-MOLDOVA. Apreciază faptul că nu au fost proiecte neeligibile, toate primind finanțare după evaluarea făcută la nivel de GAL.

Primarii sunt de acord că după implementarea SDL vor fi rezultate bune, care vor duce la îmbunătățirea condițiilor de trai din zonă, deși sumele puse la dispoziție de GAL sunt modice față de nevoile locale. Intervenția GAL în comunitățile lor este relevantă și impactul bun. Proiectele ce vor fi implementate vor avea efectul bulgărelui de zăpadă, orice ban investit va aduce bani, va avea impact benefic în plus. Din păcate, apreciază primarii, nu toți sătenii sunt interesați de dezvoltarea durabilă a comunităților lor. Dacă participă, adesea o fac din constrângere, nu autoconstrângere.

Per ansamblu, rezultatele acțiunilor desfășurate în GAL SIRET-MOLDOVA și-au pus deja amprenta asupra vieții comunității, drept pentru care apreciază seriozitatea personalului GAL. Ei cred că SDL a creat oportunități de dezvoltare, iar parteneriatul public-privat din GAL va continua și după încetarea finanțării.

5. 2. Focus-grup cu beneficiari privați⁷

Grupul cu care ne-am întâlnit în cadrul focus-grupului este reprezentativ pentru categoria mediu de afaceri din zona rurală a GAL SIRET-MOLDOVA, fiind format din persoane care au lucrat în străinătate, dar și din persoane care nu au lucrat niciodată înafara granițelor țării. Aceste persoane activează aproape în toate domeniile de activitate prezente în zona GAL, mai puțin comerțul. Aceste persoane consideră GAL-ul un partener benefic pentru comunitate, ”punga cu bani” sau ”AFIR-ul local”. De

⁷ Au participat opt beneficiari privați din următoarele domenii: agricultură: exploatații în culturi în câmp, horticultură, zootehnie, apicultură, exploatații mixte; servicii: instalații termice și sanitare; producție: peleți.

remarcat faptul că majoritatea participanților au viziunea unei afaceri sustenabile, consideră că sunt pe drumul cel bun, mulțumiți de ceea ce fac, de nivelul veniturilor și de traiul actual. Cei care nu au fost la lucru în străinătate, afirmă că nu sunt tentați să plece. În ceea ce privește implicarea locuitorilor în procesul de dezvoltare a comunității (în special în evaluarea și luare a deciziilor) concluzia este clară: locuitorii comunei nu sunt informați și nici consultați în luarea deciziilor. Rar sunt convocați la întâlniri publice, cele mai multe organizate de instituții din afara comunităților: APIA și GAL-ul fiind principalele menționate. Cu ocazia întâlnirilor, ei afirmă că au fost ridicate mai mult probleme comune decât personale. Conștientizează avantajele organizării unor astfel de întâlniri (*în urma primei întâlniri la care a participat GAL, am început să scriu proiectul pe care l-am depus apoi la sediul asociației sau din ședințele GAL am avut beneficii după primele două întâlniri*) referitor la acest subiect participanții se arată nemulțumiți de modul în care se face convocarea la astfel de evenimente și de rezultatele lipsei de informare: *am pierdut o ședință cu APIA, nu am aflat unele informații și am pierdut subvenția pe teren*. Pentru înlăturarea acestor neajunsuri, beneficiarii au înaintat ideea unor baze de date cu principalii fermieri și alte categorii de agenți economici și convocarea prin poșta electronică. De evidențiat este și faptul că participanții au rețineri în a semnaliza problemele primarului deoarece *sunt luați la ochi*. Referitor la sursele de informare ale primarilor, participanții au menționat *bisericițele, apropiații primarilor și ciripitorii*. Referitor la valoarea adăugată datorată metodei LEADER, din interviul cu beneficiarii reiese clar faptul că proiectele primăriilor finanțate prin GAL au avut impact. Au fost identificate cele mai importante investiții cu impact pe termen scurt efectuate de patru primării și anume achiziția de buldoexcavatoare utilizate în special la deszăpezire. Respondenții au afirmat că, în comune se cunoaște în oarecare măsură faptul că achizițiile s-au făcut prin GAL, autocolantul lipit pe utilaje sau la sediile primăriilor fiind principalul element de informare invocat.

Operațiunile derulate de către GAL pentru implementarea SDL și modul în care acestea au fost derulate, au fost următoarele aspecte evaluate. Respondenții consideră că animarea teritoriului a fost o activitate cu impact, informațiile au ajuns repede și sigur la cetățeni, rezultatele acestei acțiuni fiind considerate de ei drept un succes. Pentru îmbunătățirea acțiunilor de animare participanții la evaluare au identificat următoarele soluții: *crearea unei platforme on line și împărtășirea experiențelor: cei*

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

care au implementat să ajute persoanele doritoare de a accesa proiecte. Referitor la procesul de evaluare, părerea a fost unanimă: a fost un proces rapid, corect și neutru iar solicitarea de informații suplimentare a fost obiectivă, ceea ce a dus la o evaluare rapidă la AFIR. De asemenea, respondenții au considerat importantă implicarea GAL în depunerea proiectelor la OJFIR. Următoarea fază a evaluării a avut drept obiectiv identificarea principalilor factori de succes sau insucces din inițiativa fiecăruia. Sprijinul oferit de GAL, disponibilitatea și amabilitatea personalului a fost principalul factor extern care a contribuit la reușită și care, conform afirmațiilor lor, *le-a dat încredere*. Alți factori identificați: obiectivitatea înscrisurilor (*realitatea din teren se reflectă și în documente*), sprijinul instituțiilor implicate, resursele financiare de care au dispus și, nu în ultimul rând, *voința de a face ceva productiv*. Dacă SDL a contribuit la dezvoltarea locală, dacă a avut impact asupra comunităților a fost următorul aspect evaluat. Părerea a fost unanimă: dacă pentru investițiile efectuate de beneficiarii din sectorul public rezultatele încep să fie vizibile, pentru sectorul privat încă nu se poate vorbi de un impact - toate proiectele fiind în faze incipiente de evaluare. Investițiile la nivel de comune deja sunt vizibile, îmbunătățirea serviciilor fiind menționată de respondenți. Un alt rezultat al implementării SDL identificat de respondenți a fost crearea de locuri de muncă (locuri de muncă permanente dar și sezoniere).

Participanții consideră domeniile în care activează ca fiind atractive, de viitor și consideră că vor activa și peste o perioadă de 5 sau 10 ani. Ei au identificat probleme ce țin de lipsa forței de muncă calificată, probleme în desfacere și achiziții. Pentru rezolvarea problemelor cu care se confruntă se așteaptă la ajutor din partea primăriilor dar au identificat și posibilitatea asocierii.

5.3. Focus-grup cu experții tehnici

Experții tehnici cunosc bine chestiunile legate de LEADER, GAL, SDL. Ei s-au implicat în cunoștință de cauză în GAL și au căutat să conștientizeze și actorii locali de importanța dezvoltării comunităților. Ei consideră că este importantă diversificarea și dezvoltarea durabilă a economiei rurale, în folosul sătenilor. De aceea s-au asigurat de selecția corectă a proiectelor aferente măsurilor din SDL.

Ghidul solicitantului a fost publicat pe site-ul GAL SIRET-MOLDOVA înainte de lansarea sesiunii de depunere a cererilor de finanțare. Ei nu au rol de consultant, nu întocmesc proiecte sau dosare de finanțare pentru potențialii beneficiari, ci furnizează informații despre măsurile de finanțare și documentele necesare pentru întocmirea corectă a cererilor. Echipa tehnică susține promovarea proiectelor și facilitează relațiile cu alți beneficiari.

Ei înregistrează cererile în registrul de intrări/ieșiri pentru proiecte, verifică documentația primită pentru constatarea conformității. Ei solicită beneficiarului documente sau informații suplimentare, dacă este necesar.

Verificarea eligibilității tehnice și financiare se efectuează pe baza criteriilor de eligibilitate descrise în Fișa măsurii din SDL. Ei fac vizite pe teren, solicită informații suplimentare, etc.

Toate proiectele selectate de către GAL SIRET-MOLDOVA și care au fost evaluate de care OJFIR sau CRFIR au fost declarate eligibile și selectate pentru finanțare. OJFIR și CRFIR au apreciat activitatea riguroasă a echipei GAL.

Conform experților, nevoile (principale) identificate în comunitățile din GAL Siret- Moldova au fost (unele rămân în continuare) : infrastructura locală, crearea de locuri de muncă pentru tineri, implicarea femeilor, a minoritarilor (comunitatea rușilor lipoveni). Pentru popularizarea activităților care se desfășoară în cadrul GAL au desfășurat activități de animare, de informare, au făcut materiale de informare, au mers prin diferite târguri, pe la primării, s-au întâlnit cu sătenii, au oferit materiale de informare. Au construit un site util pentru toți cei interesați de GAL SIRET-MOLDOVA, au publicat comunicate de presă, anunțuri referitoare la apelurile de lansare la sediile primăriilor componente teritoriului GAL. Au lucrat foarte bine cu grupurile de lucru în comunele membre GAL. Datorită experților, comunitățile locale ale zonei au descoperit că pot exploata modalități noi prin care să devină competitive, să-și valorifice bunurile și resursele, să depășească diversele dificultăți pe care le întâmpină (plecarea tinerilor, îmbătrânirea populației, nivelul redus al prestărilor de servicii, absența posibilităților de angajare sau discrepanța mare față de gradul de dezvoltare a orașelor etc.). Ei au insistat asupra necesității de a avea activități neagricole, servicii, inclusiv servicii sociale.

În privința infrastructurii sociale, ne referim la dotarea unui centru de zi pentru copii în comuna Cotnari. Ei au remarcat cererea pentru un proiect apicol, un proiect ce susține mediul înconjurător prin panouri fotovoltaice, pentru un tractor cu emisie mai redusă de carbon, fabricile de brichete care folosesc resturile vegetale, remiza PSI, piața. Ei speră ca astfel să nu mai plece tinerii, în principal băieții. Îi remarcă pe aceia care au depus proiecte pentru atragerea de fonduri prin GAL (pe diferite măsuri: 2, 3, 4 etc.. Unii au reușit să achiziționeze utilaje agricole, să constituie stupi, solarii, ș.a.m.d.

Experții GAL spun că rezultatele nu se văd la fel de repede, dar consecințele pozitive vor fi pe termen lung.

Strategia construită de către ei nu a trebuit revizuită, fiindcă au urmărit cu toată seriozitatea respectarea criteriilor stabilite...Și datorită lor localnicii au început să conștientizeze importanța și eficiența GAL-ului. Potențialii beneficiari, pot apela pentru scrierea proiectelor la firme de consultanță.

Beneficiarii se folosesc de facebook-ul GAL-ului, accesează site-ul... Se gândesc acum să construiască noi platforme. Ei sunt apreciați de localnici, de autoritățile locale pentru seriozitate și disponibilitate, pentru capacitatea expertizei. Și ei consideră că prin SDL a GAL Siret-Moldova se poate contribui mai mult la (re)construcția identității locale și regionale, că ar trebui luate mai mult în seamă domeniile educației, sănătății, alte aspecte care constituie probleme pentru comunitate. Contează ca tinerii să aibă locuri de muncă, să poată trăi decent, să întrevadă speranțe de viitor.

6. CONTRIBUȚIA OPERAȚIUNILOR REALIZATE LA ATINGEREA OBIECTIVELOR PREVĂZUTE DE STRATEGIE

Contribuția a fost evaluată plecând de la răspunsurile la întrebări precum: *în ce măsură au fost atinse obiectivele strategiei GAL SIRET-MOLDOVA? Care este probabilitatea atingerii acestor obiective în viitor, având în vedere progresul înregistrat până la data evaluării?*

Operațiunile derulate pentru implementarea SDL au produs efectul scontat. Au fost avute în vedere următoarele operațiuni: animarea teritoriului, pregătirea și

publicarea apelurilor de selecție, analiza, evaluarea și selecția proiectelor, soluționarea contestațiilor, depunerea proiectelor la OJFIR, monitorizarea proiectelor.

Indicatorii ce cuantifică aceste criterii de evaluare sunt: procentul de realizare a indicatorilor SDL, măsura în care consideră beneficiarii că au fost sprijiniți în accesarea și implementarea proiectelor finanțate prin GAL.

Metodele și tehnicile utilizate pentru colectarea datelor au fost focus-grupurile cu beneficiari, cu membri fondatori, studiul documentelor. Acțiunile-cheie au vizat:

- construirea capacității locale de lucru în parteneriat, animarea teritoriului și dobândirea de aptitudini pentru mobilizarea potențialului local;
- promovarea parteneriatelor public-privat (LEADER are un rol important în încurajarea abordărilor inovative ale dezvoltării rurale și în reunirea pe aceeași scenă a sectoarelor privat și public);
- promovarea cooperării și inovării;
- îmbunătățirea managementului local, etc.

Având în vedere dimensiunea deliberat transversală a SDL, GAL SIRET-MOLDOVA sprijină experiențe exemplare din punctul de vedere al mediului natural, biodiversității, reducerii emisiilor toxice. De asemenea, contribuie la creșterea gradului de conștientizare, formare, prevenire pentru public și funcționari locali. Au avut loc acțiuni de sensibilizare a populației privind necesitatea reabilitării energetice a clădirilor publice și private, privind mai buna gestionare a spațiului, activitățile din turism.

Au fost urmărite obiective de realizat într-o anumită perioadă, ca urmare a unor decizii coerente (referitoare la resurse, mijloace, obiective, priorități, strategii), articulând resursele cu obiectivele și mijloacele, de-a lungul unor secvențe temporale clare. Niciun singur actor implicat în dezvoltarea comunității nu este la fel de eficient pe cât este parteneriatul.

Parteneriatul este un element hotărâtor în GAL SIRET-MOLDOVA, iar asociația un partener sine qua non al aleșilor, privaților și profesioniștilor implicați. Contribuția operațiunilor desfășurate se vede în capacitatea de a reduce inegalitățile, plecând de la recunoașterea faptului că o dezvoltare durabilă nu se poate realiza fără o comunitate sănătoasă și activă.

Operațiunile realizate pentru atingerea obiectivelor au avut la bază resursele naturale ale comunelor GAL SIRET-MOLDOVA (pământ, apă, aer, resurse ale solului și subsolului), umane (membrii comunității), financiare (bani și capacitatea de a face rost de bani), legislația și politicile locale. Au fost considerate importante activitățile care vizează *dezvoltarea unei culturi ecologice* pentru a putea trăi în comunități durabile și echitabile, dar și credințele și sentimentele obișnuite pentru cetățenii medii ai comunității. Conștiința colectivă, spunea sociologul Emile Durkheim, poate fi creată sau schimbată în perioade de efervescență socială. Când conștiința colectivă este slăbită, constrângerile asupra indivizilor devin slabe, iar pasiunile, tensiunile se pot declanșa mai ușor și pot amenința ordinea, provoca anomia și declinul comunității.

Memoria colectivă are un mare rol în dezvoltarea comunităților, fiindcă acestea memorează, interpretează, rememorează și comemorează trecutul în lumina standardelor grupurilor cărora aparțin, în funcție de interese și resurse. Memoria colectivă poate servi la construcția comunităților, la întărirea lor.

Identitatea este împământinită în imaginație și memorie. Faptele nu pot fi determinate doar de nevoile prezentului. Putem inventa "epoci de aur", dar dacă nu se văd nici cele mai vagi urme în realitatea cotidiană ele nu ajută la nimic. Identitatea este legată de ceea ce oamenii au experimentat în copilărie, adolescență, etc.

Capitalul cultural (P. Bourdieu) are de asemenea un mare rol în comunități. Odinioară se transmiteau copiilor pozițiile sociale prin testament. Acum totul depinde de modul în care familiile transformă capitalul economic în alte tipuri de capital pentru urmași, depinde dacă părinții știu să expună copiii influențelor culturale prestigioase, să-i dea la școli care-i pot face competitivi (fiindcă succesul în școală facilitează succesul în viață).

Procesul civilizării diferă după societăți, comunități, grupuri sociale, perioade de timp. Acest proces este îndelungat deoarece comportamentele, atitudinile, sentimentele se schimbă de la o generație la alta. Competiția pentru poziția socială și rușinea pot produce și da importanță diferențelor dintre oameni. În satele noastre, "obișnuința este o a doua natură", fiindcă oamenii nu renunță automat, ușor, la cele deprinse în copilărie. "Codurile bunelor maniere" prezentau altădată standardele sociale acceptate, spuneau cititorilor lor cum să se comporte la masă, în casă, pe stradă, cu cei de sex opus, etc., iar "îndreptările" propuse "pe șleau" (nu scuipa pe stradă, nu-ți sufla

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

nasul cu fața de masă, nu urina pe peretele casei...). S-au înmulțit constrângerile sociale asupra comportamentelor individuale, dar acestea pot avea impact redus dacă oamenii nu au standarde ridicate de autocontrol.

7. VALOAREA ADĂUGATĂ DATORATĂ METODEI LEADER

Evaluarea a plecat de la răspunsurile primite la câteva întrebări:

Capitalul social s-a îmbunătățit ? (criteriul este percepția actorilor locali privind gradul de îmbunătățire al capitalului social datorită aplicării metodei LEADER, iar indicatorii sunt încrederea și relațiile din cadrul comunității).

Managementul social local s-a îmbunătățit? (criteriul este percepția actorilor locali privind rezultatele SDL care folosește metoda LEADER, indicatorul fiind ameliorarea funcționării administrației locale, parteneriatului public-privat).

Care sunt rezultatele implementării SDL ? (indicatorii fiind locurile de muncă create, realizarea unor produse inovatoare, infrastructură creată etc. care permit îmbunătățirea calității vieții).

Nu putem vorbi de dezvoltare la nivelul "omenirii", ci la nivelul unei părți a ei. Se vorbește de țări dezvoltate și subdezvoltate, de "recuperarea decalajelor", a "rămănelor în urmă" etc. În multe țări, strategiile de dezvoltare cuprind și satele. Acest fapt este mai important pentru noi, având în vedere ponderea foarte mare a populației satelor și a suprafeței ocupate de acestea. Problema dezvoltării satului românesc este o problemă de mare actualitate, iar în centrul dezbaterii se află echilibrul păstrat între cerința de păstrare a valorilor satului și tendința de modernizare a vieții rurale.

Dezvoltarea satului trebuie să includă aspecte economice, sociale, culturale, politice, cu accent pe favorizarea dezvoltării endogene, mobilizând ansamblul mijloacelor materiale, financiare, umane și asigurând convergența lor. De fapt, valoarea adăugată adusă de toate metodele folosite pentru dezvoltarea în GAL SIRET-MOLDOVA este îmbunătățirea calității vieții la sate, bazată pe dezvoltarea durabilă și pe grija de a păstra peisajul natural și cultural al comunităților rurale. Valoarea adăugată de strategia de dezvoltare locală a GAL SIRET-MOLDOVA constă în posibilitatea reducerii decalajelor de dezvoltare bazată pe potențialul existent la nivel local (satele fiind

teritoriile locale cu locuințele sătenilor, instituțiile comunității, terenurile agricole, pădurile, habitatele și culturile tradiționale, cu peisajele sale).

Strategia de dezvoltare rurală a GAL SIRET-MOLDOVA aduce *valoare adăugată fiindcă stabilește obiective generale pe termen mediu (și lung), are un bun nivel organizatoric, formulează direcții de acțiune clare ținând seama de resursele existente (complexitatea și varietatea obiectivelor va necesita în continuare fundamentarea pe studii, cercetări și prognoze pentru diferite orizonturi de timp). SDL a GAL SIRET-MOLDOVA adaugă valoare fiindcă e consistentă cu obiectivele naționale, cu obiective strategice europene.*

Faptul că *a identificat corect zonele de intervenție, strategiile investiționale, a folosit experiențe și bune practici din alte părți aduce, de asemenea, valoare adăugată.*

SDL a GAL SIRET-MOLDOVA e *orientată spre creștere, spre bunăstare, e responsabilă și integrată. SDL prevede ca populația să învețe să „se ajute” prin asociațiile proprii, prin primăriile care facilitează eforturile populației.*

Participarea comunității la monitorizarea și evaluarea activităților proiectate este un indicator important al performanței SDL a GAL SIRET-MOLDOVA. Obiectivele multiple ale SDL se vor realiza prin construirea capacității comunității de a se implica în procesul de dezvoltare bazat pe creștere, echitate, eficiență și durabilitate⁸.

Reușita SDL a GAL SIRET-MOLDOVA e asigurată și de luarea în seamă a *perspectivei globale, pe termene diferite, de luarea în seamă a complementarității, coerenței și coordonării politicilor sectoriale, a riscurilor și modalităților de diminuare a lor, a abordării sistemice, de stabilirea responsabilităților la toate nivelele, de abordarea de jos-în-sus și prin parteneriat.*

⁸ Satul trebuie să consume, deci să producă. Creșterea economică este importantă dacă este armonioasă, cuprinzând sectoarele agricole și silvice, dezvoltarea serviciilor pentru agricultură, diversificarea activităților legate de industrie, meșteșuguri, turism. Creșterea este importantă pentru a conjuga necesarul alimentar al populației în creștere cu creșterea veniturilor și pentru a furniza mijloace de viață durabile populației sate în viitor. Echitatea este importantă în raport cu atenuarea și înlăturarea sărăciei și deprivării. Eficiența rezidă din limitele resurselor care nu ne permit să le risipim. Dezvoltarea durabilă este obiectivul care a devenit tot mai important odată cu recunoașterea riscurilor viitorului pentru bunăstare și mediu; ea are, după cum am văzut, mai multe dimensiuni și interpretări, dar în contextul agriculturii presupune securitatea alimentară, managementul mediului și utilizarea responsabilă a resurselor și flexibilitatea sistemelor la schimbări și șocuri.

8. CONTRIBUȚIA SDL LA ARIA DE INTERVENȚIE 6B

Criteriile și indicatorii sunt: serviciile și infrastructurile locale create în zonă, procentajul populației rurale ocupate, procentajul populației rurale care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite, locuri de muncă create în cadrul proiectelor sprijinite.

Domeniul de intervenție 6B - *Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale* constituie o prioritate a Asociației GAL SIRET-MOLDOVA. SDL, prin măsurile specifice acestui domeniu de intervenție, contribuie la diminuarea celor mai multe dintre nevoile identificate cu ocazia evaluării pentru realizarea strategiei și prezentate în Analiza SWOT realizată în anul 2016.

Măsurile din SDL care contribuie la Domeniul de intervenție 6B, sunt:

- Măsura M06- *Dezvoltarea microregiunii GAL SIRET-MOLDOVA prin mici investiții fizice*. Această măsură contribuie la dezvoltarea infrastructurii de bază, infrastructură slab dezvoltată în comunele din teritoriul GAL SIRET-MOLDOVA. Prin aceasta se dorește asigurarea de condiții de viață rezonabile pentru toate persoanele, indiferent de categoriile de venituri pe care le obțin, să asigure servicii care să facă teritoriul atractiv pentru locuitori. În cadrul acestei măsuri, la GAL SIRET-MOLDOVA, au fost depuse patru proiecte pentru dotarea serviciilor de gospodărire comunală constând în achiziționarea de buldo-excavatoare, două proiecte pentru îmbunătățirea infrastructurii fizice din comună constând în modernizarea unei piețe agro-alimentare și o remiză PSI și un proiect pentru facilitarea accesului la obiective de interes public prin asfaltarea unui segment de 1,10 km de drum comunal. Aceste investiții au un puternic impact în comunități întrucât vin în întâmpinarea unor probleme stringente ale locuitorilor iar numărul de beneficiari este unul foarte mare. Practic, în aproape toate cazurile, toți locuitorii comunei sunt beneficiari ai proiectelor.

- Măsura M07- *Sprijin pentru minorități*- măsură ce are ca scop prevenirea marginalizării sociale a grupurilor minoritare din teritoriul GAL SIRET-MOLDOVA. La GAL a fost depus un proiect care va contribui la promovarea obiceiurilor și tradițiilor moștenite din generație în generație de către comunitatea rușilor lipoveni din comuna Lespezi și constă în achiziția de costume specifice comunității lipovenești pentru o

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

formație de dansuri și achiziția unui sistem de sonorizare. Beneficiarii direcți ai acestui proiect sunt cei 30 de membri ai Formației "Moștenitorii".

- Măsura M08-*Infrastructura socială* - măsură ce are scop îmbunătățirea infrastructurii sociale. Măsura contribuie la diminuarea problemelor cauzate de un nivel scăzut de dezvoltare a comunităților și nivelul precar de dotare prin reabilitarea și/sau modificarea infrastructurii sociale pentru îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor de sănătate și educație. La GAL, în cadrul acestei măsuri, a fost depus un proiect care prevede investiții pentru dotarea unui centru de zi frecventat de 25 copii.

9. FACTORI DE SUCCES/INSUCCES

O originalitate a GAL SIRET-MOLDOVA este că, înainte de a planifica SDL, s-a întrebat dacă poate reuși. Dacă răspunsul era nu, sau dacă probabilitatea reușitei era mică, nu ar mai fi început această grea misiune a dezvoltării durabile a comunelor implicate.

SDL a GAL SIRET-MOLDOVA a plecat de la răspunsuri afirmative la câteva întrebări: *Este posibilă din punct de vedere tehnic? Este viabilă din punct de vedere financiar? Poate aduce comunităților ceea ce ar trebui să aducă?*

Analiza detaliată a acestor răspunsuri se află în documentele de la baza SDL. Ea a fundamentat decizia de a începe proiectul. Au fost anticipate rezultatele, beneficiile preconizate care acoperă costurile directe și indirecte și au conchis că proiectul propus de SDL a GAL SIRET-MOLDOVA e profitabil pentru comunitățile locale implicate. SDL poate reuși fiindcă pleacă de la o examinare atentă a influenței factorilor geografici, a tendințelor demografice, a factorilor culturali, spirituali. Au fost determinate punctele lor forte și punctele slabe principale, provocările și oportunitățile. Munca asociației GAL SIRET-MOLDOVA a fost temeinic planificată pentru determinarea fezabilității tehnice și a costurilor implicate de implementarea strategiei sale.

Succesul SDL a GAL SIRET-MOLDOVA va fi asigurat de înțelegerea de către managementul asociației a normelor și regulilor aflate la baza sa, a funcționării și impactului SDL a unui GAL, de înțelegerea modului în care cei implicați își percep

rolurile, de utilizarea unor tehnici sociologice de culegere a informațiilor accesibile necesare fundamentării sale.

Folosind asemenea demers de cunoaștere a SDL și a activității desfășurate de GAL SIRET-MOLDOVA, am reținut că:

- toți cei implicați (primari, beneficiari privați, experți tehnici) au respectat normele;
- funcțiile fiecăruia au fost clar definite;
- au fost elaborate fișe detaliate astfel încât fiecare știe ce are de făcut;
- managerii au răspunsuri clare la întrebări puse de potențialii beneficiari și iau deciziile adecvate;
- în privința misiunii obiectivele au fost clare, programul, planurile și specificațiile au fost clar detaliate;
- a existat susținere din partea managementului superior (județean, național);
- un atu a fost implicarea și consultarea beneficiarilor locali;
- un altul, acceptarea de către beneficiari a rezultatelor proiectului;
- se face o corectă monitorizare și comunicare;
- resursele sunt controlate în mod riguros și transparent folosite;
- pentru toți cei din organigrama asociației (consiliul director, managerul de proiect, asistentul managerul, cei din comitetul de selecție a proiectelor, experții în monitorizare, evaluare, etc.) construcția rețelelor și a relațiilor interpersonale, parteneriale au fost o preocupare majoră; fiecare s-a străduit să fie cât mai eficient în echipa în care lucrează; au dovedit și dovedesc responsabilitate socială față de cetățeni și statul român.

10. STADIUL IMPLEMENTĂRII SDL ÎNDEPLINIREA OBIECTIVELOR ȘI INDICATORILOR SPECIFICI

Evaluarea stadiului implementării SDL a GAL SIRET-MOLDOVA s-a făcut pe baza următoarelor criterii:

1. Îndeplinirea indicatorilor de monitorizare specifici domeniilor de intervenție și ai celor suplimentari.
2. Contribuția SDL la realizarea indicatorului specific LEADER: crearea de locuri de muncă.
3. Numărul și valoarea proiectelor selectate, contractate, plătite și reziliate, finalizate.
4. Finanțarea proiectelor care conțin intervenții în diferite domenii.

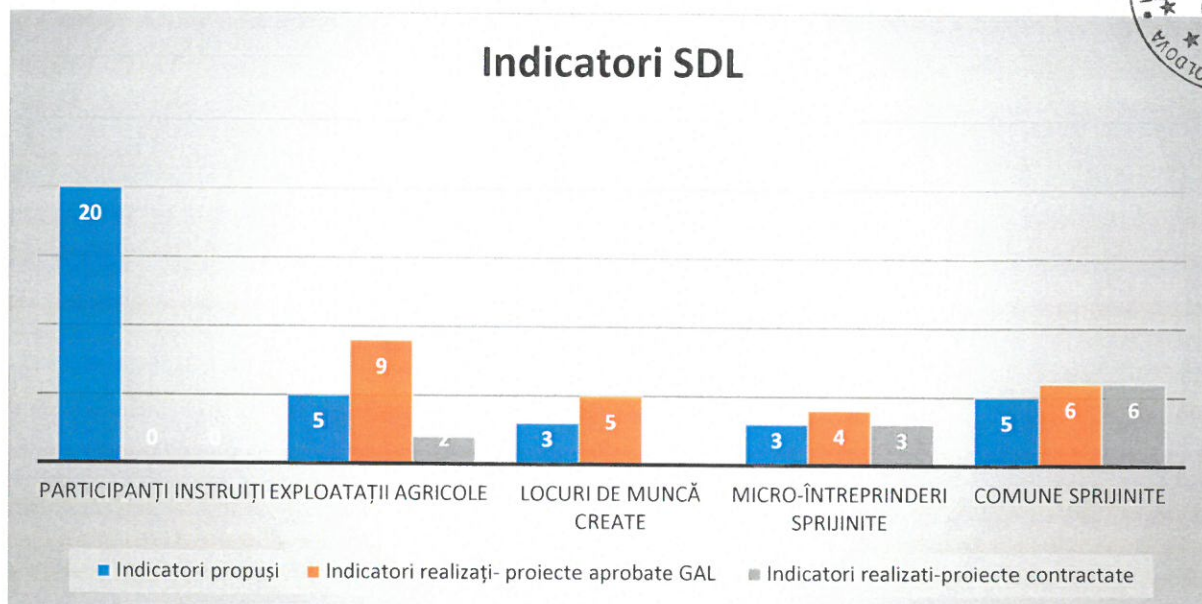
10.1. Îndeplinirea indicatorilor de monitorizare specifici domeniilor de intervenție și ai celor suplimentari

Având în vedere faptul că perioada de implementare a proiectelor depuse la GAL este cuprinsă între 24 și 36 luni, iar îndeplinirea unor indicatori este posibilă doar în urma implementării proiectului, pentru evaluare vom lua în calcul *posibilitatea îndeplinirii indicatorilor*. În acest sens, vom analiza indicatorii prin referire la proiectele aprobate de GAL și cele contractate.

La data de 30 septembrie 2018, pe domenii de intervenție, situația indicatorilor propuși și a celor previzionați a fi realizați sunt următorii:

Domenii de intervenție	Indicatori de monitorizare specifici domeniilor de intervenție	Indicatori propuși	Indicatori realizați (proiecte aprobate GAL)	Indicatori realizați-proiecte contractate
1C	Numărul total al participanților instruiți	20	0	0
2A, 2B	Numărul de exploatații agricole	5	9	2
6A	Locuri de muncă create	3	5	0
	Număr de micro-întreprinderi sprijinite	3	4	3
6B	Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite	330	31607	3966
	Numărul de comune sprijinite	5	6	6

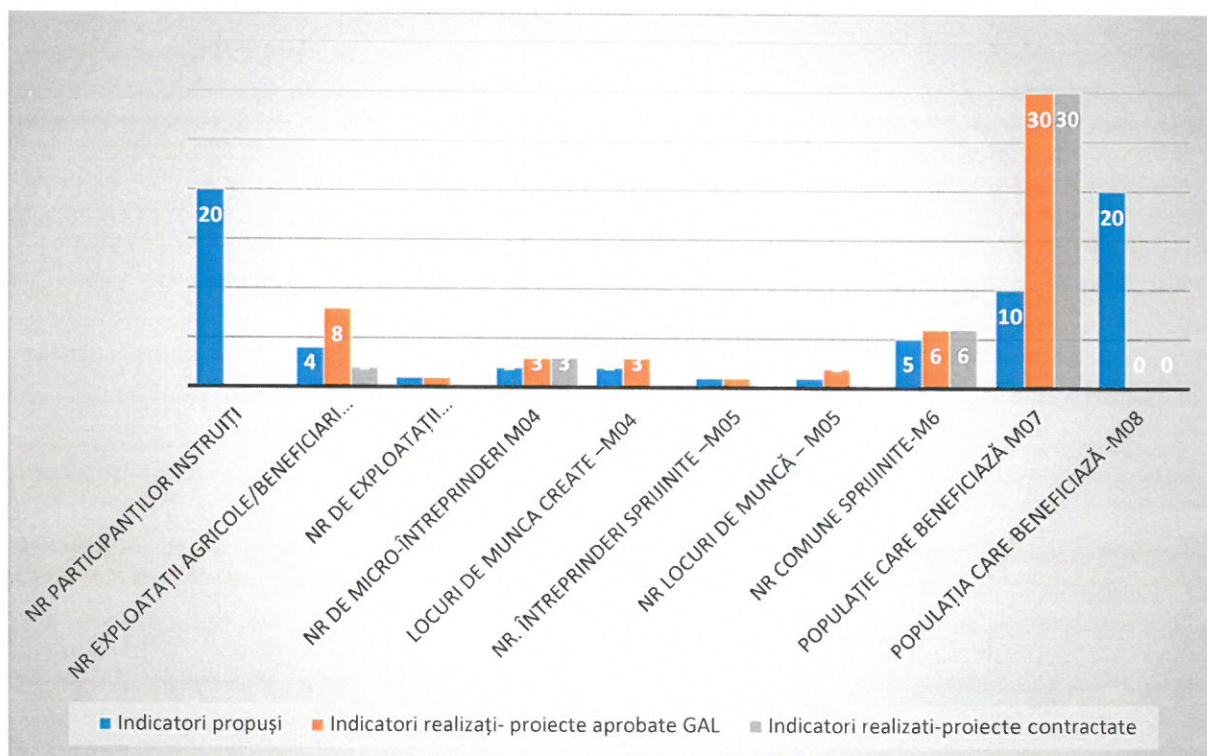
Indicatori SDL

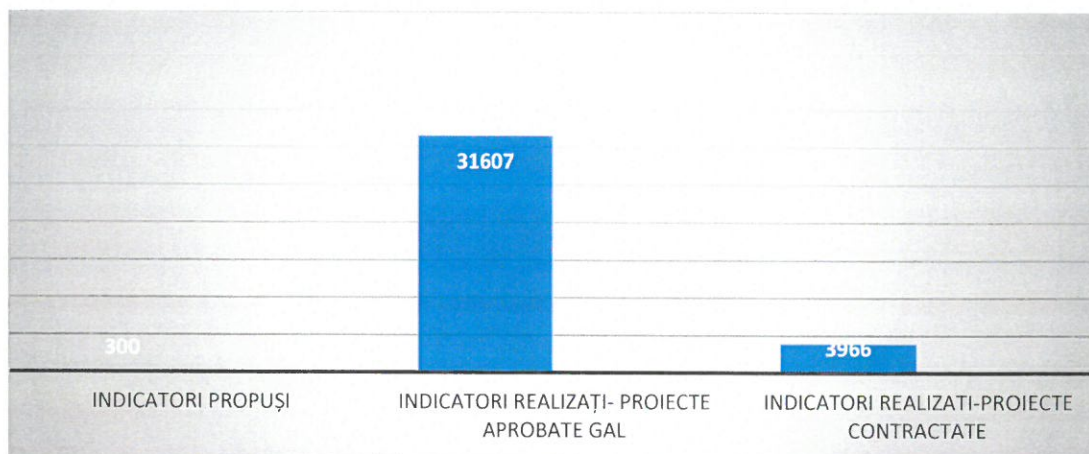
Pe măsuri din SDL situația este următoarea:

Măsuri	Indicatori de rezultat	Indicatori propuși	Indicatori realizați-proiecte aprobate GAL	Indicatori realizați-proiecte contractate
M 01. Formare profesională și informare	Numărul total al participanților instruiți- M01	20	0	0
M 02 Investiții pentru debutanți-fermieri	Număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți -M02	4	8	2
M 03 Investiții pentru exploatații agricole	Numărul de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți -M03	1	1	0
M 04 Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi	Număr de micro-întreprinderi sprijinite- M04	2	3	3
	Locuri de munca create –M04	2	3	0
M 05 Diversificarea activităților non-agricole în mediu rural	Număr total de întreprinderi sprijinite –M05	1	1	0
	Numărul de locuri de muncă create – M05	1	2	0

M 06 Dezvoltarea microregiunii GAL Siret Moldova prin mici investiții fizice	Populația netă care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite – M 06	300	31607	3966
	Numărul de comune sprijinite-5	5	6	6
M 07 Sprijin pentru minorități	Populație etnică din mediul rural care beneficiază de servicii /infrastructuri îmbunătățite-10	10	30	30
M 08 Infrastructură socială	Populația netă din mediul rural care beneficiază de servicii /infrastructuri sociale îmbunătățite-20	20	0	0

Pentru Măsura 6 - *Dezvoltarea microregiunii GAL SIRET-MOLDOVA prin mici investiții fizice*, indicatorii propuși au fost depășiți. Pentru a asigura acuratețea informațiilor, vom prezenta separat situația realizărilor indicatorilor pentru M06.

Din tabelele și graficele prezentate, evaluând posibilitatea de a realiza indicatorii propuși, reies următoarele:

- Măsura 01- *Formare profesională și informare*, indicatorul propus este 20 persoane instruite. Până la data de 30 septembrie, numărul de persoane instruite este 0. Acest lucru se datorează faptului că **această măsură nu a fost lansată**. Conform Calendarului estimativ de lansare a apelurilor de selecție, lansarea apelului urma să aibă loc la data de 26 octombrie 2018.
- Măsura 02- *Investiții pentru debutanți fermieri*. Indicatorul a fost „Număr de exploatații agricole/beneficiari sprijiniți”. Pentru această măsură au fost depuse un număr de 10 solicitări pe ambele apeluri de selecție. În urma evaluărilor au declarate eligibile și finanțate 8 proiecte (la data raportării, 2 din cele 8 proiecte au fost deja contractate), 1 a fost declarat eligibil și neselectat iar unul a fost retras de beneficiar în timp ce proiectul se afla în proces de evaluare. Având în vedere cele mai sus menționate, reiese clar că **probabilitatea îndeplinirii indicatorilor este ridicată**.
- Măsura 03 - *Investiții pentru exploatații agricole*. Indicatorul propus este număr de *exploatații sprijinite*. Pe această măsură, la GAL SIRET-MOLDOVA a fost depus un proiect care a fost evaluat, declarat eligibil și selectat. La data raportării, proiectul se află în evaluare la AFIR. Pentru această măsură, considerăm că **sunt șanse ridicate ca indicatorii propuși să fie realizați**.

- Măsura 04 - *Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi*. Pentru această măsură indicatorii de rezultat sunt: număr de micro-întreprinderi sprijinite (2) și locuri de muncă create (2). Pentru această măsură au fost depuse, evaluate și aprobate 3 proiecte, proiecte ce au fost și contractate. În prezent proiectele se află în implementare, indicatorii ce vor fi realizați, dacă aceste proiecte vor fi implementate corespunzător, sunt **3 microîntreprinderi sprijinite, 3 locuri de muncă create**.

- Măsura 05 - *Diversificarea activităților non-agricole în mediu rural*. Indicatorii propuși pentru această măsură sunt: număr total de întreprinderi sprijinite - 1 și număr de locuri de muncă create - 1. Pentru această măsură, la GAL, a fost depus un proiect care a fost evaluat, declarat eligibil și selectat. În urma evaluării la AFIR, în data de 21 septembrie 2018, solicitantul a fost notificat pentru semnarea contractului de finanțare. Indicatorii ce vor fi realizați în urma implementării corespunzătoare a acestui proiect sunt: număr total de întreprinderi sprijinite - 1 și număr de locuri de muncă create - 2. În data de 26 septembrie 2018, a fost lansat un nou apel de selecție, deci **și pentru această măsură sunt șanse sporite de a depăși indicatorii stabiliți**.

- Măsura 06 - *Dezvoltarea micro-regiunii GAL SIRET-MOLDOVA prin mici investiții fizice*. Indicatorii propuși pentru această măsură sunt: *populația netă care beneficiază de servicii/infrastructură îmbunătățită* 300 și *număr de comune sprijinite* - 5. Pentru această măsură au aplicat 6 comune, numărul de proiecte fiind de 7. **Au fost contractate toate cele 7 proiecte, unul a fost finalizat**. În ceea ce privește îndeplinirea indicatorilor la acest moment, pe această măsură, situația este următoarea: *populația netă care beneficiază de servicii/infrastructură îmbunătățită* - 3966 și *număr de comune sprijinite* - 6. La finalul implementării tuturor celor 7 proiecte, situația îndeplinirii indicatorilor va fi următoarea: *populația netă care beneficiază de servicii/infrastructură îmbunătățită* - 31.607 și *număr de comune sprijinite* - 6. Având în vedere faptul că în data de 26 octombrie 2018 va fi lansat un nou apel de selecție, **indicatorii prezențați anterior vor fi cu mult depășiți**.

- Măsura 07 - *Sprijin pentru minorități*. Indicatorul propus pentru această măsură este *populația etnică din mediul rural care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite*, numărul fiind de 10. Pentru această măsură a fost depus un proiect ce se află în implementare, numărul de persoane aparținând acestei *populații etnice din mediul rural care beneficiază de servicii/infrastructuri îmbunătățite fiind de 30*.

- Măsura 08- *Infrastructură socială*. Indicatorul propus pentru această măsură este *populația netă din mediul rural care beneficiază de servicii/ infrastructuri sociale îmbunătățite*, numărul propus fiind de 20. ***Pe această măsură a fost depus la GAL un proiect care, la data raportării, se afla în evaluare.***

10.2.Contribuția SDL la realizarea indicatorului specific LEADER: crearea de locuri de muncă

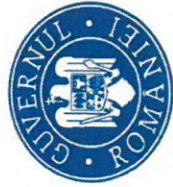
Conform Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020, numărul total de locuri de muncă propuse a fi create în urma implementării proiectelor va fi de minim 3. Măsurile în cadrul cărora s-a propus crearea de locuri de muncă sunt:

Măsura 4- *Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi* care propune crearea a 2 locuri de muncă

și

Măsura 05- *Diversificarea activităților non-agricole în mediul rural* care propune crearea unui singur loc de muncă.

La data raportării, toate cele 4 proiecte se află în stadiu de implementare, iar beneficiarii nu au avut planificată angajarea în această perioadă a implementării. Numărul de persoane ce urmează a fi angajate este de 5. Trebuie menționat faptul că pentru Măsura 05 se va mai lansa un apel de selecție deci, dacă ne referim la probabilitatea îndeplinirii indicatorilor, ***la finalul perioadei de implementare, sunt șanse sporite ca indicatorul să fie depășit.***

Numărul și valoarea proiectelor selectate, contractate

Măsura	Alocare publică totală aferenta sesiunii lansate (euro)	Număr proiecte depuse la GAL	Valoarea publică eligibilă a proiectelor depuse la GAL (euro)	Număr proiecte retrase	Valoarea publică eligibilă a proiectelor retrase (euro)	Număr proiecte neconforme	Valoarea publică eligibilă a proiectelor neconforme (euro)	Număr proiecte neeligibile	Valoarea publică eligibilă a proiectelor neeligibile (euro)	Număr proiecte eligibile și neselectate	Valoarea publică eligibilă a proiectelor eligibile și neselectate (euro)	Număr proiecte eligibile și selectate	Valoarea publică eligibilă a proiectelor eligibile și selectate (euro)	Număr proiecte contractate	Valoarea publică eligibilă a proiectelor contractate (euro)	Număr proiecte contractate	Valoarea proiectelor finalizate (euro)
Măsura 01- Formare profesională și informare	13,929.81	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0
Măsura 02- Investiții pentru debutanți fermieri	335,277.29	10	400000.00	1	40000.00	0	0.00	0	0.00	1	40,000.00	8	320000.00	2	80000.00	0	0
Măsura 03- Investiții pentru exploatații agricole	50,285.00	1	50285.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	50285.00	0	0.00	0	0
Măsura 04- Sprijin pentru debutanți în activități non-agricole noi	167,636.72	3	150000.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	3	150000.00	3	150000.00	0	0
Măsura 05- Diversificarea activităților non-agricole în mediu rural	167,636.72	1	85000.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	85000.00	0	0.00	0	0
Măsura 06-Dezvoltarea microregiunii GAL SIRET-MOLDOVA prin mici investiții fizice	586,727.55	7	555889.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	7	555889.00	7	555889.00	1	68882
Măsura 07- Sprijin pentru minorități	9,221.58	1	9220.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	1	9220.00	1	9220.00	0	0
Măsura 08- Infrastructura socială.	16,762.33	1	16676.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0
TOTAL EURO	1,333,547.19	24.00	1,267,070.00	1.00	40,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	40,000.00	21.00	1,170,394.00	13.00	795,109.00	1	68,882.00

Page 4

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

10.3. Finanțarea proiectelor care conțin intervenții în:

- Infrastructura socială. *Măsura 08. Infrastructura socială* este singura măsură din SDL care prevede intervenții, fiind bugetată cu suma de 16.762,33 euro. A fost lansată în noiembrie 2017 și prelungită până în ianuarie 2018. La primul apel de selecție nu s-a depus nici un proiect. În luna iunie 2018 a fost lansat un nou apel, în luna septembrie 2018 pe această măsură a fost depus un proiect. La data raportării, **proiectul se afla în evaluare la GAL.**
- Acțiuni pentru sprijinul minorităților locale. Măsura din SDL care prevede intervenții adresate minorităților din teritoriul GAL este Măsura M07 - Sprijin pentru minorități. Primul apel de selecție pentru această măsură a fost lansat în luna noiembrie 2017. Pe această măsură a fost depus un proiect, care la data raportării se află în implementare. Proiectul are ca scop **cunoașterea și conservarea valorilor identitare a comunității lipovene** din comuna Lespezi.

11. SUSTENABILITATEA

Activitățile derulate pentru implementarea SDL a GAL SIRET-MOLDOVA și activitățile curente pentru funcționarea asociației, au făcut ca partenerii din asociație, angajații acesteia și beneficiarii să devină din ce în ce mai avizați în ceea ce fac, au dobândit experiență, au devenit mai conectați la realitate, mai conștienți de avantajele abordării LEADER în procesul de dezvoltare a comunităților. Aceste schimbări au fost influențate și de *schimbările de experiență* și de *sesiunile de informare* la care au participat angajații și liderii comunitari și de cursurile de calificare și specializare organizate. De menționat este și rolul determinant în crearea acestor conexiuni pe care le-au avut și le au în continuare RNDR și FNGAL.

Durabilitatea asociației este strâns legată de echipa de specialiști angajați, de durabilitatea relațiilor dintre membrii fondatori ai GAL SIRET-MOLDOVA și chiar de durabilitatea relațiilor cu beneficiarii. Este clar că nu putem vorbi de durabilitatea asociației, fără a lua în calcul durabilitatea relațiilor dintre persoanele și grupurile direct interesate. Scopul comun și intenția membrilor de a-și îndeplini obiectivele sunt factori care determină bunele relații, însă liantul acestor relații este format din resursele financiare. În cazul SDL a GAL SIRET-MOLDOVA, programarea multianuală a bugetelor permite organizarea și administrarea activităților astfel încât interesul membrilor asociației și al angajaților, să fie unul ridicat. Chiar dacă bugetul alocat pentru implementarea SDL se diminuează în perioada finală, cea de monitorizare și postmonitorizare, posibilitatea accesării de fonduri din alte surse de finanțare oferă șansa unei activități continue a GAL SIRET-MOLDOVA. Pe de altă parte, sustenabilitatea este asigurată de relațiile cu beneficiarii. SDL a GAL SIRET-MOLDOVA, atât prin măsurile care se adresează grupurilor aflate în risc de marginalizare (Măsura M07- *Sprijin pentru minorități* și M08- *Infrastructura socială*), cât și prin măsurile care oferă finanțare pentru inițiativele publice sau private contribuie la îmbunătățirea relațiilor în cadrul teritoriului GAL SIRET-MOLDOVA și implicit la creșterea capitalului social al asociației și al liderilor comunitari. O creștere a notorietății GAL SIRET-MOLDOVA este evidentă în special în cazul beneficiarilor care sunt în stadiul de implementare a proiectelor. Beneficiarii din sectorul public, prin investițiile realizate (patru buldo-excavatoare, o remiză PSI și modernizarea unei piețe

agroalimentare), au contribuit din plin la creșterea încrederii locuitorilor din teritoriul GAL SIRET-MOLDOVA. În ceea ce privește sectorul privat, în urma procesului de primire, evaluare și monitorizare a proiectelor, a întâlnirilor de informare s-a conturat o rețea de relații care include și GAL SIRET-MOLDOVA. Aceste aspecte au reieșit și în cadrul focus-grupului organizat pentru evaluarea stadiului implementării SDL.

Toate aspectele menționate conduc la creșterea încrederii locuitorilor, a liderilor comunitari și a reprezentanților instituțiilor partenere în capabilitatea GAL SIRET-MOLDOVA de a se constitui în *agent al schimbării*, ceea ce asigură sustenabilitatea proiectelor.

12. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Logica intervenției Strategiei de Dezvoltare Locală a Asociației GAL Siret-Moldova

În perioadă evaluată, GAL SIRET-MOLDOVA a efectuat două modificări ale SDL. Prima modificare a fost efectuată în luna iunie 2017 și a constat în corectarea unor erori de tehnoredactare în fișele măsurilor. Modificarea nu a afectat indicatorii de monitorizare, criteriile de eligibilitate și selecție pe baza cărora a fost selectată strategia. A doua modificare a fost realizată în luna septembrie 2018, scopul acestei modificări fiind utilizarea eficientă a resurselor financiare alocate pentru implementarea SDL. Modificarea a constat în transferul sumelor rămase neutilizate din cadrul unor măsuri pentru care s-au depus proiecte și au fost îndepliniți indicatorii, pe măsuri care oferă posibilitatea finanțării de proiecte cu sume mai mici. În urma modificării nu au fost afectate condițiile de eligibilitate și criteriile de selecție punctate la evaluarea strategiei. În perioada evaluată nu au fost identificate noi nevoi ale comunității locale care să determine alte modificări ale strategiei. Resursele alocate vor fi suficiente pentru a asigura îndeplinirea indicatorilor asumați. În urma verificării coerenței logice, a rigorii conceptuale, a fezabilității activităților date fiind resursele financiare disponibile și a măsurii în care activitățile stabilite inițial sunt încă relevante, s-a constatat faptul că logica intervenției SDL GAL SIRET-MOLDOVA este foarte coerentă.

Recomandări

Se recomandă realizarea de actualizări ale analizelor privind potențialul teritoriului, nevoile comunității, inclusiv din perspectiva activităților locale și a participării actorilor cheie locali.

Contribuția operațiunilor realizate la atingerea obiectivelor prevăzute de strategie

Acțiunile concrete derulate de GAL SIRET-MOLDOVA pentru atingerea obiectivelor prevăzute de SDL au vizat în special construirea capacității locale de lucru în parteneriat, plecând de la premisa că un parteneriat durabil nu poate fi construit decât pe încredere. S-a avut în vedere sporirea încrederii între parteneri, sporirea încrederii beneficiarilor și locuitorilor din teritoriul GAL în parteneriatul reprezentat de GAL. Dobândirea de aptitudini pentru mobilizarea potențialului local au fost preocupări

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).

Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare

permanente ale echipei de implementare și chiar a unora dintre membrii parteneriatului. Punerea în aplicare a acestor aptitudini a fost realizată în special cu ocazia acțiunilor de animare a teritoriului iar rezultatele sunt evidențiate în interpretarea focus grup-urilor. Cum era de așteptat, beneficiarii au fost cei care au identificat încrederea ca element hotărâtor în luarea deciziei de a aplica pentru finanțare și animarea teritoriului ca principală acțiune care a determinat creșterea încrederii în GAL dar și în forțele proprii. Inevitabil, discuțiile cu membrii parteneriatului, cu beneficiarii și cu ceilalți membri ai comunității cu diferite ocazii, au avut ca temă și alte subiecte prioritare pentru GAL precum promovarea cooperării și inovării, îmbunătățirea managementului local.

Recomandări

Informarea susținută a tuturor colaboratorilor și locuitorilor din teritoriul GAL, promovarea modelelor de bune practici, asigurarea transparenței totale în ceea ce privește activitatea GAL.

Valoarea adăugată datorată metodei LEADER

Din evaluare reiese clar că s-au înregistrat progrese în ceea ce privește capitalul social, managementul local iar rezultatele sunt deja vizibile. Respectarea principiilor LEADER și anume: SDL axată pe zonă, elaborare și implementare ”de jos în sus”, PPP- GAL, acțiuni integrate și multisectoriale, inovație, cooperare și stabilirea de contacte în rețea au reprezentat cheia succesului. Însă, rezultatele au început să apară abia în ultima parte din perioada evaluată. Începutul perioadei de implementare a coincis cu o perioadă de pregătire a echipei de implementare dar și a liderilor comunitari. Au început să apară și persoanele interesate de finanțări care adresau diferite întrebări. Pentru echipa noastră această perioadă a reprezentat un prim pas într-un vast proces de învățare colectivă, proces ce în timp s-a extins în teritoriul GAL și, considerăm că va continua atât timp cât va funcționa GAL-ul. În urma acestui proces s-a înregistrat o creștere a încrederii în GAL, o creștere a încrederii reciproce și față de GAL. Identificarea unor subiecte de interes comun au dus la crearea câtorva mici rețele care fac posibile

identificarea de noi resurse și noi soluții la problemele comune. La nivel local, prezența GAL în viața comunității dublată de încrederea autorităților în parteneriat și apariția primelor rezultate ale proiectelor implementate au dus la o recunoaștere a rolului parteneriatului, o creștere a încrederii, o adresabilitate sporită către autorități și GAL, o îmbunătățire a relațiilor reciproce ale membrilor teritoriului GAL și față de autorități.

Implementarea SDL a avut efect, în oarecare măsură, și la îmbunătățirea gestionării funcțiilor administrative pe plan local. Acest lucru s-a datorat colaborării la nivel de comune nu s-a rezumat la interacțiuni doar cu primarii. În acțiunile de informare, animare, evaluare, monitorizare au fost implicați angajați ai primăriilor. Discuțiile tehnice, în cea mai mare parte, au fost purtate cu angajații primăriilor, ceea ce a dus la o îmbunătățire a gestionării funcțiilor administrative. Din altă perspectivă, participarea reprezentanților autorităților locale la întâlnirile de informare și animare și antrenarea acestora în discuții referitoare la probleme comune ridicate de locuitorii comunelor, identificarea de soluții cu contribuția ambelor părți, a determinat un proces de consultare la nivel local bazat pe semnalarea problemelor comune și identificarea de soluții cu participarea membrilor comunității.

Rezultatele implementării strategiei încep să fie vizibile, în special în cazul proiectelor beneficiarilor din sectorul public. Prin SDL au fost finanțate patru proiecte ale comunelor care au prevăzut dotări pentru serviciile de gospodărire comunală iar utilajele vor contribui din plin la deszăpezirea căilor de acces și la alte lucrări de întreținere și reparații ale drumurilor comunale și sătești, acțiuni cu foarte mare impact la nivel de comunitate. În ceea ce privesc beneficiarii din sectorul privat, rezultatele nu sunt încă vizibile, primele două proiecte fiind contractate în luna septembrie 2018.

Recomandări:

Informare continuă a teritoriului GAL SIRET-MOLDOVA, modele de bună practică, idei inovative.

Factori de succes/insucces. Mecanismul de implementare a strategiei

Evaluarea arată că la baza succesului implementării SDL stă profesionalismul echipei de implementare, atât beneficiarii cât și membrii GAL indicând acest fapt. Cursurile de calificare, schimburile de experiență, colaborarea cu RNDR, FNGAL, AFIR, OJFIR, CDRJ și alte instituții au stat la baza împuternicirii echipei de implementare. Eficiența echipei a fost evaluată prin prisma rezultatelor acțiunilor de informare și animare, evidente fiind câteva aspecte: au fost depuse proiecte pe toate măsurile, au existat măsuri pentru care s-a supralicitat, toate proiectele declarate conforme și eligibile de GAL au fost aprobate și de AFIR. În tot acest proces un real ajutor pentru echipa de implementare a fost sprijinul acordat de către reprezentanții autorităților publice locale. Însă, toate aceste rezultate au fost obținute și datorită unei bune planificări a resurselor la momentul realizării structurii SDL.

Recomandări:

Pregătirea continuă, colaborarea și cooperarea cu structuri similare și alte instituții implicate în procese de dezvoltare comunitară.

Contribuția SDL la aria de intervenție 6B

Așa cum am arătat anterior, măsurile specifice acestui domeniu de intervenție contribuie la diminuarea celor mai multe dintre nevoile identificate cu ocazia evaluării pentru realizarea strategiei și prezentate în Analiza SWOT realizată în anul 2016. Evaluarea actuală a evidențiat faptul că, pentru măsurile din Domeniul de intervenție 6B, având în vedere diversitatea problemelor identificate la nivel de teritoriu GAL, valoarea fondurilor alocate ar trebui să fie mult mai mari. Procentul din bugetul SDL alocat pentru acest domeniu a fost de aproape 46% însă pentru măsurile adresate minorităților și infrastructurii sociale a fost de 0,70% și respectiv 1,25%. În ceea ce privește Măsura 06-Dezvoltarea microregiunii GAL Siret-Moldova prin mici investiții fizice, până la data de 1 octombrie 2018, a fost măsura cu cel mai mare impact asupra populației. În comune deja au ajuns 4 buldo-excavatoare pentru dotarea serviciilor de gospodărire comunală, și au fost aprobate proiecte pentru asfaltarea a 1,100 km drum comunal, construirea unei remize PSI și modernizarea unei piețe agro-alimentare. La aceeași dată era contractat și

un proiect depus pe Măsura 07- Sprijin pentru minorități, proiect ce prevede dotări pentru o asociație a rușilor lipoveni din teritoriul GAL. În ceea ce privește Măsura 08- Infrastructură socială, la primul apel de selecție nu a fost depus nici un proiect, principala problemă constând în faptul că în teritoriul GAL Siret-Moldova, exceptând de SPAS-urile, nu există furnizori acreditați de servicii sociale.

Recomandări:

Identificarea potențialilor furnizori de servicii sociale, sprijin pentru acreditare și licențiere, sprijin pentru acces la resurse financiare.

A se evalua situația în vederea includerii în strategiile viitoare a unor măsuri și fonduri care să asigure o intervenție eficientă în acest domeniu.

Stadiul implementării SDL îndeplinirea obiectivelor și indicatorilor specifici SDL

Contractul de finanțare a fost semnat în data de 21 decembrie 2016, însă primele apeluri de selecție au fost lansate în luna august 2017. Până la data de 1 octombrie 2018 au fost lansate șapte din cele opt măsuri, singura măsură care a fost lansată ulterior datei de raportare a fost Măsura 1- *Formare profesională și informare*.

Până la data de 1 octombrie 2018, la GAL au fost depuse 24 proiecte. Din cele 24 proiecte, unul a fost retras, unul a fost declarat eligibil și neselectat pentru finanțare din lipsă de fonduri pe măsura respectivă, un proiect se afla în evaluare. 21 proiecte au fost depuse la OJFIR, valoarea totală a acestora fiind de 1.171.394,00 euro, reprezentând un procent de 87,76 % din alocarea publică totală aferentă SDL. Din cele 21 proiecte 13 au fost deja contractate, valoarea acestora însumând 795.109,00, euro reprezentând un procent de 59,62 % din valoarea publică totală aferentă STL. De menționat la acest capitol este faptul că nici un proiect aprobat de GAL nu a fost respins de OJFIR/AFIR în urma evaluării.

Având în vedere procentele menționate, dar și faptul că la nivelul GAL SIRET-MOLDOVA, beneficiarii finanțărilor din domeniul privat provin din toate cele șapte comune, iar șase din cele șapte comune au depus proiecte, considerăm că activitatea de animare a teritoriului a fost una eficientă.

Recomandări:

Având în vedere faptul că pe unele măsuri au rămas sume neutilizate se va iniția o nouă modificare de strategie.

Sustenabilitatea

Sustenabilitatea, element de o importanță majoră a SDL, nu a fost analizat și detaliat doar în faza de design al proiectului, ci a reprezentat o preocupare majoră a echipei GAL și în perioada de implementare. Din evaluare reiese preocuparea permanentă a echipei de implementare pentru dezvoltarea și promovarea bunelor relații, atât relațiile reciproce (între membrii GAL, între membrii echipei, între beneficiari) cât și relațiile între membrii diferitelor grupuri de interese. Sustenabilitatea, criteriu impus inițial de finanțator, a fost înțeleasă, adoptată și asumată de GAL. Pe parcursul implementării, s-a avut în vedere asigurarea de condiții necesare pentru ca activitățile să se desfășoare pe o perioadă cât mai îndelungată de timp, indiferent că vorbim de activitatea asociației sau de activitatea beneficiarilor asociației.

Recomandări:

Pentru a asigura sustenabilitatea e necesară o comunicare eficientă axată pe obiective, importanța acestora prin prisma beneficiilor comune.

Recomandări

Având în vedere rezultatele evaluării, considerăm necesare acțiuni care pot duce la împuternicirea mediului de afaceri din zona GAL, astfel încât acesta să ajungă să influențeze nu numai economia ci și administrația locală. Principalele obiective ale planului de acțiune propus sunt:

1. sporirea accesului la informații a locuitorilor teritoriului gal
 - a. baze de date cu membri ai grupurilor de interese (în domeniul economic);
 - b. întâlniri publice;
 - c. schimburi de experiență.
2. încurajarea participării la luarea deciziilor la nivel local:
 - a. sensibilizarea actorilor locali cu privire la procesul de luare a deciziilor;
 - b. identificarea problemelor;

- c. referirea problemelor;
 - d. identificare de soluții;
 - e. implicarea în rezolvarea problemelor,
3. promovarea asocierii:
 - a. organizarea de întâlniri locale cu producătorii;
 - b. schimburi de experiență;
 - c. acțiuni și activități de intercunoaștere care să contribuie la sporirea încrederii și disponibilității de asociere;
4. facilitarea accesului la noi tehnologii și la noi piețe de desfacere;
 - a. platforme on line;
 - b. schimburi de experiență, vizite de documentare;
 - c. grupuri de lucru pentru schimburi de idei, păreri, experiențe;
 - d. servicii de marketing.

13. BIBLIOGRAFIE

- GAL Siret-Moldova(2016) - *Strategia de Dezvoltare Locală a Asociație Grupul de Acțiune Locală Siret-Moldova*;
- MADR, București, (2017) - *Ghid Operațional privind evaluarea implementării Strategiilor de Dezvoltare Locală*;
- MADR, București, (2018) - *Ghidul Grupurilor de Acțiune Locală pentru implementarea SDL (V4)*;
- Assidon, E. (2002), *Les théories économiques du développement*;
- La Découverte, Paris ; Baker, J. L. (2000), *Evaluation de l'impact des projets de développement sur la pauvreté. Manuel à l'attention des praticiens*;
- The World Bank, Washington D.C. ; Bridier, M., and Michailof, S. (1980), *Guide pratique d'analyse de projets. Evaluation et choix des projets d'investissement*;
- Economica, Paris ; Casley, D. J., and Lury, L. A. (1982), *Manuel sur le suivi et l'évaluation des projets de développement agricoles et rural*;
- Banque Mondiale, Washington ; Dufumier, M. (1996), *Les projets de développement agricole*;
- Karthala, Paris ; Guéneau, M. C. (1986), *Afrique : les petits projets de développement sont-ils efficaces?*;
- Harmattan, Paris ; Meunier, G., Maubuisson, J., Diawara, B. S., Huylebroek, V., and Keita, C. (2006), *Evaluation technique, organisationnelle, économique finale et audit financier*;
- Délégation de la Commission Européenne ; Raina, R. J. (2003), « Disciplines, institutions and organizations : impact assessments in Context », în *Agricultural systems*, 78, pp. 185 – 211 ; Weiss, C. H. (1998), *Evaluation. Methods for studying programs and policies*, Prentice-Hall, Inc., Upper Saddle River.

Internet:

[*www.sfe.asso.fr](http://www.sfe.asso.fr);

[*www.afrea.org](http://www.afrea.org);

[*www.europeanevaluation.org](http://www.europeanevaluation.org)

Proiect finanțat cu fonduri europene nerambursabile prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR).
Programul Național de Dezvoltare Rurală este implementat de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, din
subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
PNDR este finanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare